

Hallituspuolueiden eduskuntaryhmien norminpurkuehdotukset (50 kpl), huhtikuu 2025

Ministeriöiden alustavat kommentit ehdotuksista

1. Ulkomaanliikenteen alusten MLC-tarkastusten siirtäminen AVI:lta luokituslaitoksille (sis. kustannussäästö valtiolle)

Perustelu: Ulkomaanliikenteen aluksille tehdään säännöllisesti MLC tarkastuksia, joiden perusteella Traficom myöntää merityösertifikaatin. Suomessa tarkastukset tekee tällä hetkellä AVI.

Tarkastuksia tehdään yli 40 vuodessa, ja ne vievät merkittävästi viranomaisten työaikaa. Koska alukset liikennöivät harvoin Suomessa, AVI:n tarkastajat joutuvat usein matkustamaan ulkomaille, mikä lisää kustannuksia ja vaikeuttaa tarkastusten joustavaa järjestämistä.

Luokituslaitokset hoitavat jo nyt useita vastaavia viranomaistehtäviä ja suorittavat globaalisti kymmeniätuhansia MLC tarkastuksia vuosittain vakiintunein käytännöin. Tarkastusten siirtäminen luokituslaitoksille vähentäisi päällekkäistä hallintoa, yhdenmukaistaisi tulkintoja ja parantaisi prosessien sujuvuutta.

Siirto toisi valtiolle kustannussäästöjä, kun viranomaisten henkilötyöaikaa vapautuisi ja varustamot maksaisivat tarkastuksista suoraan luokituslaitoksille. Traficom säilyisi vastuuviranomaisena merityösertifikaattien myöntäjänä.

STM: Asia on selvittelyssä TEM, STM, LVM välillä

2. Yhdistetään Rahoitusvakausvirasto ja Finanssivalvonta

Perustelu: Rahoitusvakausviraston ja Finanssivalvonnan tehtävissä on merkittävää päällekkäisyyttä rahoitusvakauden seurannassa ja riskien arvioinnissa. Rahoitusvakausvirasto ei myöskään valvo Suomen suurimpia pankkeja (OP, Nordea, yms), sillä niiden ensisijainen valvonta tapahtuu EU tasolla. Kansallinen rooli jää siten rajalliseksi juuri keskeisimpien toimijoiden osalta.

Finanssivalvonnalla ja Suomen Pankilla on jo vahva ja kattava vastuu rahoitusvakaudesta, mikä asettaa kyseenalaiseksi erillisen viraston tarpeellisuuden sen tuottamaan lisäarvoon nähden. Yhdistäminen Finanssivalvontaan voisi vähentää byrokratiaa ja kustannuksia sekä selkeyttää vastuunjakoa ilman, että rahoitusvakaus tai kriisinratkaisukyky heikkenisi. Kansainvälinen vertailu tukee tätä: Virossa rahoitusvalvonta ja kriisinratkaisu on koottu yhden viranomaisen yhteyteen toimivalla tavalla.

VM: Toimenpiteitä käynnissä

Ministeriön perustelut: Valmistellaan kesän/syksyn aikana kansainvälinen vertailu kriisinratkaisu- ja valvontaviranomaisten organisoinnista eri EU-maissa.

3. Syrjäseutujen elvytystehtävissä mahdollistettava vapaaehtoisten antama elvytysapu

Perustelu: Valvonta- ja lupavirasto on katsonut, että ensihoidon täydentäminen vapaaehtoistoiminnalla on lainvastaista. Vapaaehtoisten antama apu voi kuitenkin ehtiä paikalle

ennen ensihoitoa ja vapaaehtoiset ovat kyenneet aloittamaan elvytyksen. Koulutettujen vapaaehtoisten elvytysryhmien toiminta on mahdollistettava.

Keski-Suomen hyvinvointialue sai huomautuksen yhteistyöstä kyläyhdistysten kanssa – luopuu sydäniskuriryhmistä | Keski-Suomi | Yle

STM: Toimenpiteitä käynnissä

Ministeriön perustelut: Vapaaehtoisten maallikoiden hälyttäminen hyvinvointialueen järjestämisvastuulla oleviin ensihoitopalvelun tehtäviin on asiana juridisesti monimutkainen ja edellyttää useiden eri näkökulmien selvittämistä (onko kyseessä palveluntuottaja, vastuiden jakautuminen, valvonta, osaamisen varmistaminen, tietosuoja) ja useiden lakien muuttamista. Meneillään on ensihoitostrategian valmistelu, jossa asiaa selvitetään osana ensivastetoiminnan tulevaisuutta.

4. Lasten ja nuorten pankkitilin avaamisen helpottaminen

Perustelu: Pankkitilin avaaminen alle 18-vuotiaana on tehty haastavaksi, koska käytännössä tarvitaan vanhempien suostumus ja vanhempien apua. Aiemmin tilin avaamisen saattoi tehdä alaikäisenä helpommin. Alaikäiselle on voitava avata perusmaksutili nykyistä kevyemmällä menettelyllä, kun kyse on matalariskisestä peruspankkipalvelusta eikä luotosta, sijoituksesta tai laajasta tunnistusvälineestä.

VM, OM: Ei purettavaa lainsäädännöllistä normia

Ministeriön perustelut, VM: Emme ole tunnistanee varsinaisesti lainsäädäntöön liittyvää ongelmaa tai muutosta alaikäisten tilin avaamiseen liittyen, vaan tilinavaus on käytännössä hyvin suoraviivaista, onnistuu netissä, ja monessa pankissa huoltajien suostumukset voi antaa etäasioinnilla. Lisäksi 15 vuotta täyttäneellä on luottolaitoslain mukaan oikeus avata tili itse omille palkkatuloilleen, eikä tältä osin tietoomme ole tullut erityisiä lainsäädännöllisiä ongelmia.

Jos tilin avaamiseen liittyy kuvattuja ajallisia haasteita, ne voivat liittyä eri pankkien noudattamien menettelyiden eroavaisuuksiin. Vanhempien suostumukseen alaikäisten oikeustoimissa sovelletaan myös yleistä holhoustoimilainsäädäntöä, jonka valmistelu ei kuulu VM:n vastuulle.

Ministeriön perustelut, OM: Holhoustoimilakia on uudistettu tämän hallituskauden aikana. Hankkeiden yhteydessä ei ole tullut esiin alaikäisen pankkiasiointiin liittyviä lainmuutostarpeita.

5. Milligrammojen vaihto voitava tehdä suoraan apteekissa, esim. 5 mg x 2 = 10 mg

Perustelu: Asiakkaan suostumuksella apteekille annettava mahdollisuus vaihtaa myös silloin kun tarvittavaa vahvuutta ei ole juuri sillä hetkellä apteekin varastossa eikä asiakas halua tulla seuraavana päivänä hakemaan. Tällä turvattaisiin myös pienten apteekkien toimintaedellytyksiä

STM: Toteutettu

Ministeriön perustelut: Lääkelaki-muutokset tulleet voimaan 1.1.2026 (HE 111/2025). Toimittaessaan lääkkeen käyttäjälle annettuun lääkemääräykseen perustuvaa teollisesti valmistettua lääkevalmistetta apteekissa, sivuapteekissa tai apteekin verkkopalvelussa työskentelevä proviisori tai farmaseutti voi poiketa lääkemääräyksestä määrätyn lääkkeen pakkauskoon, lääkemuodon, vahvuuden, annostusohjeen ja kaupanimen osalta.

Lääkemääräyksestä poikkeaminen voidaan tehdä, kun lääkelain 57 f ehdot toteutuvat:

- 1) valtakunnallisen saatavuushäiriön tai lääkevalmisteen markkinoilta poistumisen vuoksi määrätty lääke ja sen kanssa vaihtokelpoinen lääke eivät ole saatavissa apteekista;
- 2) määrättyä lääkettä ja sen kanssa vaihtokelpoista lääkettä ei ole mahdollista tilata lääketukkukaupasta ja lääkkeen käyttäjää ei ole mahdollista ohjata toiseen apteekkiin;
- 3) poikkeaminen ei muuta lääkehoidolla tavoiteltavia vaikutuksia;
- 4) lääkkeen määrääjän lääkemääräykseen tekemistä erityisistä merkinnöistä ei poiketa ja kyseessä ei ole puhelimitse annettava lääkemääräys, eikä lääkemääräys, joka koskee erityisluvallista lääkettä, huumausainetta sisältävää lääkettä, pääasiassa keskushermostoon vaikuttavaa lääkettä eikä alkoholia sisältävää lääkettä;
- 5) lääkemääräyksen kokonaislääkemäärää ei ylitetä paitsi, jos toimittamatta oleva lääkemäärä on pienempi kuin pienin saatavilla oleva pakkaus tai kokonaistaloudellisesti edullisin lääkepakkaus, jos se on annoskohtaisesti tarkasteltuna pienintä saatavilla olevaa pakkausta halvempi, lääkkeen annosmuodon vuoksi pakkausta ei voida jakaa tai jos kyse on 3 momentissa säädetystä tilanteesta ja
- 6) lääkemääräyksestä poikkeaminen ei vaaranna lääkitysturvallisuutta ja se on farmaseuttisen harkinnan perusteella välttämätöntä.

6. Apteekille oikeus muuttaa vahingossa kirjautuneen kokonaismäärä (esim. verenpainelääkkeissä ja vastaavissa 1 vrk - > 1 vuosi)

Perustelu: Tällä hetkellä ilmiselvän kirjoitusvirheen korjaaminen ja vaihto ei ole mahdollista ja aiheuttaa lisää työtä niin apteekille kuin lääkärillekin.

STM: Toteutettu

Ministeriön perustelut: Lakia sähköisestä lääkemääräyksestä (10 §) on muutettu (HE 111/2025 vp), muutos tulee voimaan tiedonhallinnan vaiheittaisen kehittämisen aikataulussa. Muutoksen myötä Teollisesti valmistettua lääkettä apteekista toimittava proviisori ja farmaseutti voi korjata toimittamattomassa lääkkeen käyttäjälle osoitetussa lääkemääräyksessä olevan ilmeisen virheen, joka koskee määrätyn lääkevalmisteen kauppanimeä, pakkauskokoa, lääkemuotoa, vahvuutta tai annostusohjetta. Lisäksi lääkemääräyksen kokonaislääkemäärässä oleva ilmeinen virhe suhteessa hoidon aiottuun keston voidaan korjata.

7. Yhteisöpedagogin tutkinnon aseman sosiaalihuollossa selkeytettävä

Perustelu: Lainsäädäntö ja Valvira ovat katsoneet että yhteisöpedagogi voi toimia esim lastensuojelussa, mutta silti hyvinvointialueilla vaaditaan usein sosionomin tutkintoa. Yhteisöpedagogin tutkinnon asema sosiaalihuollon työtehtävissä on selkeytettävä. Tämä helpottaisi

merkittävästi osaajapulaa ja ehkäisi tilanteita joissa yhteisöpedagogin koulutuksen saanut opiskelee toisen samanarvoisen tutkinnon vain, jotta saa helpommin töitä.

STM: Toimenpiteitä käynnissä + Ei purettavaa lainsäädännöllistä normia

Ministeriön perustelut: Sosiaalihuollon ammattihenkilöitä koskevassa lainsäädännössä ei ole tällä hetkellä purettavaa lainsäädännöllistä normia, joka asettaisi esteitä yhteisöpedagogien työskentelylle sosiaalihuollon palvelujärjestelmässä. Sosiaalihuollon ammattien sääntelyn tarkoituksena on varmistaa sosiaalihuollon asiakasturvallisuutta järjestämällä sosiaalihuollon ammattihenkilöiden jälkikäteinen viranomaisvalvonta. Ammatin sääntelyn tarkoituksena ei siten ole ohjata työvoiman hyödyntämistä vain säänneltyihin ammatteihin, vaan sosiaalihuollon ammattihenkilöiden lisäksi sosiaalihuollossa työskentelee laajasti myös muiden ammattiryhmien edustajia ja erilaista osaamista tarvitaan asiakkaiden ja yhteisöjen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin parantamiseksi. Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelulainsäädännössä määritellään erikseen ne tehtävät, joissa on katsottu tarpeelliseksi lainsäädännön tasolla edellyttää tiettyä kelpoisuutta. Muilta osin työnantajat arvioivat, minkälaisen koulutustaustan ja osaamisen työtehtävät edellyttävät.

Sosiaali- ja terveysministeriössä on valmisteilla Petteri Orpon hallituksen ohjelman mukainen sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilölainsäädännön kokonaisuudistus, joka toteutetaan ylivaalikautisena hankkeena henkilöstön riittävyyden ja saatavuuden turvaamiseksi. Seuraavalla hallituskaudella toteutetaan uudistuksen laajin ja merkittävin vaihe, jossa annetaan uusi yhteinen sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilölaki sekä määritellään uudelleen ammatin sääntelyn peruseriaatteen. Uuden ammattihenkilösääntelyn tarkoituksena on kytkeä ammattioikeuksiin vain asiakas- ja potilasturvallisuuden kannalta välttämättömät ja oikeasuhteiset edellytykset sekä lisätä joustavuutta sekä ammattihenkilöiden väliseen että ammattihenkilöiden ja muiden ammattiryhmien väliseen työnjakoon. Uudistuksen myötä sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön ja eri ammattiryhmien, kuten yhteisöpedagogien, asema selkiytyy, kun ammattihenkilölainsäädäntö ja sen sääntelyperiaatteet kytketään vain täysin välttämättömiin rajoituksiin ja vahvistetaan työnantajan harkintavaltaa muiden ammattien ja tehtävänkuvien hyödyntämisessä.

8. Pullopanntitulot verovapaiksi

Perustelu: Pullopanteista saadut tulot ovat teoriassa verovelvollisuuden alaisia. Tämä ei koske itse ostettuja pulloja. Palautetuista pulloista saatuja tuloja ei kuitenkaan juuri lainkaan ilmoiteta verottajalle eikä Verohallinto ole niistä juurikaan kiinnostunut. Tämä asioiden tosiasiallinen tila pitää virallistaa.

VM: Toimenpiteitä käynnissä

Ministeriön perustelut: Selvitetään vuoden 2027 veroperusteiden valmistelun yhteydessä

9. Selvitetään peltoviljelyn satelliittiseurannan vastausajan kohtuullistaminen, esim. 21:een vrk

Perustelu: Tietyt nurmilohkot pitää niittää syksyllä tiettyyn päivään mennessä ja keväällä tietty lohkot pitää säilyttää kasvipeitteisinä tiettyyn päivään asti. Satelliitti kuvaa kyseisiä lohkoja

säännöllisin väliajoin ja viljelijä saa sovellukseensa tiedon, mikäli kuva ei vastaa viljelijän ilmoittamaa. Esim. syysvilja voi olla ilmoitettuna kasvipeitteiseksi, mutta tuhoutua talvella, jolloin satelliitti olettaa sen muokatuksi. Kyseisistä tapauksista pitää ottaa lohkolta kuva Vipu-sovelluksessa, jossa myös sijaintitieto. Käytännössä tästä myöhästymisen on sanktioitavaa. Selvitetään seurannan vastausajan kohtuullistamista edellyttäen, ettei muutos vaikuta tukimaksatusaikatauluihin.

MMM: Ei purettavaa lainsäädännöllistä normia

Ministeriön perustelut: Valokuvien ottamisajankohta riippuu tukiehdoista. Päivämäärärajat edellyttävät, että valokuva on otettu sellaisena ajankohtana, jolloin tukiehdon täyttyminen voidaan siitä yksiselitteisesti varmistaa. Ennen tai jälkeen vaaditun ajankohdan otettu kuvalla ei voida varmistaa tukiehdon täyttymistä.

Selvityspyyntöihin annettava vastausaika on useimmiten jo nykyisessä käytännössä yli 21 vuorokautta. Kesän aikana lähetettävissä selvityspyynnöissä kuvan voi ottaa 13.10. saakka lukuun ottamatta niittoon/laidunnukseen liittyviä selvityspyyntöjä. Esimerkiksi kasvintunnistukseen liittyvät selvityspyynnot lähetetään elokuun alkupuolella, joten vastausaikaa on noin kaksi kuukautta. Toki kuva täytyy ottaa niin, että kasvi on tunnistettavissa.

Jos viljelijä tekee tukihakemukseensa muutoksia sen jälkeen, kun massana lähetetyt selvityspyynnot on lähetetty, lohkolle voi lähteä selvityspyyntö myös myöhemmin. Ja tällöin vastausaika jää lyhyemmäksi. Viimeinen kuvanottopäivä ei muutu, vaikka selvityspyyntö lähetettäisiin myöhemmin. Käytännössä viimeiset selvityspyynnot lähetetään noin viikkoa ennen viimeistä kuvanottopäivää.

Nurmien niittoa koskevissa selvityspyynnöissä valokuvan ottamiseen on noin kaksi viikkoa aikaa. Tällä ajoituksella pyritään tukemaan viljelijöitä tukiehtojen noudattamisessa: selvityspyyntö toimii muistutuksena niittovaatimuksesta ja antaa viljelijälle vielä mahdollisuuden niittää lohko ennen määräajan päättymistä, mikäli niittoa ei ole vielä tehty. Selvityspyyntöjen lähettäminen tätä aikaisemmin lisäisi selvityspyyntöjen määrää, koska merkittävä osa sallitusta niittoaajasta jäisi tällöin vielä analyysin ulkopuolelle. Tukiehtojen mukaisesti nurmien viimeinen sallittu niittopäivä on 15.9., ja jotta valokuvalla voidaan todentaa niiton tapahtuneen ehtojen mukaisesti, kuvan on oltava otettu viimeistään 15.9. Valokuvan voi lähettää 13.10. saakka.

Ekojärjestelmätuen talviaikaista kasvipeitteisyyttä koskevissa selvityspyynnöissä valokuvalla osoitetaan, että lohko on säilynyt muokkaamattomana ja kasvipeitteisenä 31.3. asti. Tämän vuoksi valokuva voidaan ottaa vasta kyseisen päivämäärän jälkeen. Talviaikaisen kasvipeitteisyyden osalta selvityspyynnot lähetettiin tänä vuonna 30.3. Selvityspyyntöjä ei lähetetty aiemmin, sillä on tullut palautetta myös siitä, että kovin aikaisin lähetetyt selvityspyynnot unohtuvat. Kuvanotto- ja vastausaikaa on ollut talviaikaista kasvipeitteisyyttä koskevissa selvityspyynnöissä tänä keväänä 1.4.–7.5. (36 vuorokautta).

Edellä kuvatun perusteella selvityspyyntöihin annettavat vastausajat ovat jo nykykäytännössä useimmissa tilanteissa selvästi pidempiä kuin 21 vuorokautta. Vastausajat määräytyvät

tukiehtojen edellyttämien ajankohtien perusteella, eikä vastausaikojen pidentäminen lisäisi viljelijöiden tosiasiallisia mahdollisuuksia vastata selvityspyyntöihin.

10. Lupakorttiviidakon yksinkertaistaminen soveltuvilla aloilla

Perustelu: Lupakorttiviidakkoa on syytä purkaa ja läpikäydä, mitkä pätevyudet ovat aidosti lakisääteisiä, mitkä perustuvat vakuutusehtoihin ja mitkä ovat vain tilaaja- tai toimialakäytäntöjen synnyttämiä vaatimuksia. Samalla tulisi rakentaa yksi kansallinen digitaalinen pätevyysrekisteri, johon kootaan kaikki työelämässä tarvittavat kortit, luvat ja osaamistodennukset helposti tarkistettavaan muotoon.

Lisäksi on läpikäytävä ja uudelleen arvioitava korttien vanhentumisajat, ettei työntekijöitä ja yrityksiä rasiteta tarpeettomasti eri rytmisissä toistuvilla uusimiskoulutuksilla. Jokainen kortti on arvioitava erikseen siitä näkökulmasta, onko sen taustalla todellinen turvallisuus- tai kelpoisuustarve vai voitaisiinko osaaminen osoittaa nykyistä kevyemmin esimerkiksi tutkinnolla, työkokemuksella, näytöllä tai testillä ilman pakollista erilliskurssia. Näin säilytettäisiin aidosti tarpeelliset pätevyysvaatimukset, mutta karsitaan päällekkäinen byrokratia, nopeutetaan työmaalle pääsyä ja vähennetään erityisesti pk-yrityksille aiheutuvaa hallinnollista taakkaa.

Kaikki ministeriöt: Muutos ei mahdollinen

Ministeriön perustelut: TEM kartoitti pätevyyskorttivaatimuksia ja -koulutuksia v. 2018. Selvityksen mukaan vain pieni osa pätevyysvaatimuksista oli lakisääteisiä. Useimmiten pätevyyskortit ovat joko puhtaasti toimialan itsensä kehittämiä tai ns. välimuotoja, jossa lainsäädännössä saattaa olla edellytys tai velvoite, johon vastaamiseksi tai jonka täyttämisen osoittamiseksi toimialan piirissä on syntynyt jokin tietty koulutuskokonaisuus. Pätevyyskorttien hallinnointiin liittyviä palveluja näyttää syntyvän markkinaehtoisesti, eikä voida pitää tarkoituksenmukaisena, että julkinen valta lähtisi rahoittamaan kilpailevan sähköisen järjestelmän rakentamista verovaroin.

11. EU-kouluhedelmätuen kansallisen liikkumavaran soveltaminen siten, että hedelmiä voi käyttää myös hedelmäsalaattina

Perustelu: Nykyisen sääntelyn perusteella tuen piirissä olevia kasviksia ei saa käyttää ruoanlaittoon. Niitä voi käsitellä ennen tarjoamista eli esim. pestä, paloitella ja raastaa, mutta niitä ei saa sekoittaa yhteen toisten kasvien ja hedelmien kanssa hedelmäsalaatiksi. Jos näin tehdään, kasviksia ei voi laskea tuen piiriin kuuluviksi. Tarkastellaan samassa yhteydessä kouluhedelmätuen valvontaan käytettävän virkamiesresurssin tarkoituksenmukaisuutta. Tässä määräys perustuu joltain osin EU-sääntelyyn, joten tässä eteneminen vaatii vaikuttamista myös EU-tasolla tuen ehtoihin.

MMM: Muutos ei mahdollinen

Ministeriön perustelut: Koulujakeluasetus määrittelee asian niin, ettei tukituotteita saa käyttää ruoanlaittoon tai sekoittaa muiden tuotteiden kanssa. Hedelmät voidaan tarjota linjastolla komponentteina. Tarjolla saa olla eri hedelmiä erikseen ja sokeriakin, mutta niitä ei saa olla sekoitettu etukäteen, vaan vasta syöjä itse saa ne sekoittaa keskenään.

Paikan päällä tehtävissä tarkastuksissa tämä tarkastetaan niin, että valitaan pistokokein koulujen ja päiväkotien ruokalistoilta ruokia, joista tarkistetaan, ettei niiden laittamiseen ole käytetty tukituotteita.

Ruokavirasto ei ole saanut tästä palautetta kunnilta, vaikka toisaalta on ymmärrettävää, etteivät pienimmät lapset välttämättä pysty syömään esimerkiksi marjoja, jotka pitää tarjota sellaisenaan.

Motoriikka-kysymys ei ole noussut tulevaa rahoituskautta koskeissa neuvoston työryhmän keskusteluissa esille. Suomi on kysynyt, voisiko happamiin marjoihin lisätä sokeria niiden syömisen edistämiseksi, mutta tämä tyrmättiin keskusteluissa. Komissio on muutenkin ollut tiukkana puheenvuoroissaan missä muodossa tuotteiden tarjoilua voidaan toteuttaa.

Kokonaisuuden haasteena on Suomen maksuton kouluruokailu, jonka kanssa EU:n byrokraattinen koulujakelujärjestelmä ei sovi yhteen tai tekee raportoinnista todella hankalaa. Kansallisesti käynnissä on LUKE:n tekemänä selvitys koskien vaihtoehtoa, jossa tuen hakijana voisi olla vain tuotteen toimittava yritys, kuten Valio hoitaa asiakkailleen maitotuen. Tässä mallissa on kuitenkin haasteita. Selvitys on viivästynyt, mutta sen pitäisi valmistua tämän vuoden aikana.

12. Kompostitarkastusten poistaminen / tarkastusten maltillistaminen (Jätelaki 646/2011)

Perustelu: Nykyinen jätelaki mahdollistaa sen, että käytännössä kunnan virkamies voi tulla kurkkimaan kompostiasi omalle tontillesi. Lisäksi lain mukaan kompostista on tehtävä ilmoitus kunnalle. Tätä liikaa holhousta on varaa keventää ja jos mahdollista omakotitaloasukkaiden kompostin käyttämisestä luopua.

YM: Toimenpiteitä käynnissä

Ministeriön perustelut: Ympäristöministeriön virkakunnan arvion mukaan kompostitarkastusten poistaminen ei ole perusteltua. Kunnan jätehuoltoviranomaisella on jätelain mukaan oikeus tarkastaa kiinteistön jätehuoltojärjestelyjä ja osana tätä tehtävää tarkastaa myös kiinteistöillä tapahtuvaa kompostointia. Jätelaissa ei säädetä nimenomaista velvollisuutta kompostitarkastuksiin. Jätelaissa säädetyn tarkastusoikeuden poistaminen kotikompostoinnin osalta olisi ristiriidassa kunnan jätehuoltoviranomaisen yleisen tarkastusoikeuden kanssa. Tarkastukset ovat oleellinen osa biojätteen erilliskeräysvelvoitteen noudattamisen seuranta ja valvontaa, jätemaksujen tasapuolista kohdentamista ja kotikompostoinnin määrän luotettavuuden varmistamista.

Biojätteen erilliskeräysvelvoitteiden tiukentumisen myötä kunnan jätehuoltoviranomaiset ovat viime vuosina tehneet kompostitarkastuksia kotitalouskiinteistöillä aiempaa enemmän. Osa asukkaista on kokenut tarkastukset turhina ja häiritsevinä. Suurin osa tarkastuksista on sujunut ongelmitta, mutta joissakin tapauksissa viranomaisen toiminta tarkastuksissa on voinut olla tilanteeseen nähden tarpeettoman ankaraa.

Asiaan liittyvien ongelmien selvittämiseksi on tarkoitus laatia selvitys, jolla luodaan tilannekuva jätehuoltoviranomaisten nykyisistä ja suunnitelluista kompostitarkastusten käytännöistä sekä niissä havaituista ongelmista ja kehittämiskohteista. Tilannekuvan perusteella laaditaan opas kunnan jätehuoltoviranomaiselle kompostitarkastusten hyvistä käytännöistä. Selvitys ja opas

laaditaan yhteistyössä Kuntaliiton ja kuntien jätehuoltoviranomaisten kanssa. Myös kotikompostointia harjoittavien asukkaiden näkemysten kuuleminen varmistetaan. Hankkeelle on haettu VN Toimiva -rahoitusta. Jos rahoitus varmistuu, selvitys ja opas on tarkoitus saada valmiiksi tammikuussa 2027.

13. Vientiasiakirjojen digitalisointia MLETR-mallilain mukaisesti

Perustelu: Suomen tärkeät ulkomaankaupan kumppanimaat ovat siirtyneet sähköisten kauppasiakirjojen aikaan, mutta meillä lainsäädäntö asettaa tälle esteitä. YK:n kansainvälisen kauppaoikeuden komissio (UNCITRAL) on jo vuonna 2017 luonut sähköisesti siirrettävien tietueiden mallilain (MLETR). Sen on tällä hetkellä sovittanut maakohtaiseen käytäntöön jo yli kymmenen maata maailmassa, joista monet ovat Suomen isoja kauppakumppaneita. Esimerkiksi Suomelle kriittisessä merirahdissa käytettävät konossementit ja muut kuljetus- ja rahoitusasiakirjat nojautuvat yhä lainsäädännössämme paperiin, ja tämän vuoksi prosessi on usein kallis, tehoton ja altis virheille sekä väärinkäytölle.

Viennin tehostamiseksi tarvittaisiin siis lakimuutoksia ja tällä hallituskaudella asiaa voitaisiin edistää OM:n selvityksen kautta. Selvitys toimisi pohjana tulevalle lainvalmistelulle. Virkakunta on tätä tietojemme mukaan oikeusministerille ehdottanutkin, mutta ministeri Meri ei ole ainakaan vielä ehdotukseen tarttunut. Erityisavustajan mukaan kyse on resurssiniukuudesta myös selvitysmäärärahojen osalta. Tarkoitus ei meidän puoleltamme ole arvostella ministeriä, mutta asian merkityksen hahmottamista voisi tukea se, jos aiheesta tulisi hänelle viestiä myös eduskuntaryhmistä.

OM: Toimenpiteitä käynnissä

Ministeriön perustelut: VN Tutkiva -hankkeen ("Sähköisten arvopaperien vaihdannan ja vakuuskäytön edistäminen") hanketoimija on valittu, ja hankkeen ensimmäinen seurantaryhmän ja hanketoimijoiden välinen yhteinen kokous järjestetään huhtikuussa 2026. Hankkeen on näillä näkymin tarkoitus valmistua 31.3.2027.

14. Järkevöitetään kampanjatuotteiden esillepanovaatimuksia ruokakaupassa

Perustelu: Kuntien elintarvikevalvojien tulkintojen perusteella tarjous/kampanjatuotteet ja valikoimatuotteet eivät saisi olla samassa hyllyssä. Varsinkin, jos hyllyssä on tietyn tuotteen osalta tuotekohtaisia säännöksiä (esimerkiksi itsehoitotuotteita tai kemikaalituotteita).

Tulkinnoissa ja valvonnan vaatimuksissa on eroavaisuuksia eri alueilla, joka aiheuttaa yrityksille ylimääräistä työtä. Myös ravintolisiä koskevat esillepanovaatimukset myymälöissä ovat liian tiukkoja (78/2010).

Pitäisi riittää, että tuoteryhmät on eroteltu kyltein toisistaan ja hyllyjen otsikoinnit ovat selkeät. Oiva-valvonta on yhtenäistänyt alueellisia tulkintoja, mutta tarvitaan edelleen selkeyttä ja yhdenmukaisuutta tulkintoihin. Lisäksi pitäisi määritellä yhdenmukaisesti "välitön läheisyys" sellaisten tuotteiden osalta, joilla on olemassa tuotekohtaisia säädöksiä.

MMM:n vastaus: Ei purettavaa lainsäädännöllistä normia

Ministeriön perustelut: Elintarvikelainsäädännössä ei säädetä kampanjatuotteista tai valikoimatuotteista. Elintarvikelainsäädäntö ei tunnista eroa kampanjatuotteiden ja valikoimatuotteiden välillä, eikä elintarvikelainsäädäntö vaadi pitämään kampanja- ja valikoimatuotteita erillään myymälässä. Poikkeuksena edellä mainittuun ovat äidinmaidonkorvikkeet. Äidinmaidonkorvikkeita ei saa myydä kampanjatuotteina. Kielto tulee EU-asetuksesta 2016/127 art. 10, ja sitä sovelletaan meillä suoraan.

Elintarvikelainsäädännön mukaan vaaralliset ja/tai ravinnoksi kelpaamattomat aineet on merkittävä tarkoituksenmukaisella tavalla, ja ne on säilytettävä erillään elintarvikkeista. Kuluttajaa ei saa johtaa harhaan. Elintarvikkeen markkinointi on harhaanjohtavaa, jos tuotteiden esillepanossa on epäselvää, minkälaisesta tuotteesta on kyse. Standardoimattomien elintarvikkeiden esillepano ja myynti säännöstenmukaisten elintarvikkeiden seassa voi olla harhaanjohtavaa. Ruokavirasto on esimerkiksi ohjeistanut, että säännöstenmukaisten lastenruokien seassa ei saa myydä samantyyppisiä elintarvikkeita, joiden koostumusta ei ole standardoitu.

Ruokavirasto tulkitsee elintarvikelainsäädäntöä ja ohjaa kuntien elintarvikevalvontaviranomaisia. Ruokavirasto on julkaissut elintarviketieto-oppaan, jossa mainitaan, että kuluttajaa ei saa elintarvikkeiden markkinoinnissa johtaa harhaan, sekä terveysväiteoppaan, jossa kerrotaan elintarvikkeiden kaupallisessa viestinnässä lopulliselle kuluttajalle tarkoitettujen elintarvikkeiden pakkausmerkinnöissä, esillepanossa tai mainonnassa esitettävistä ravitsemus- ja terveysväiteistä. Ruokaviraston oppaat ja tulkinnat ovat laajasti kuntien elintarvikevalvojen käytössä ja yhtenäistävät näin valvontaa. Ruokaviraston tulkinnat eivät eroa kampanjatuotteiden ja valikoimatuotteiden välillä, eikä myöskään Ruokavirasto tunnista vaatimusta pitää nämä tuotteet erillään myymälässä.

Selkeillä kylteillä ja otsikoinnilla voidaan tarjota kuluttajalle riittävät lähtökohdat tietoon perustuvien elintarvikevalintojen tekemiseksi (estää kuluttajan harhaanjohtamista), mutta voi myös olla, että se ei riitä kaikissa tapauksissa. Toisaalta elintarvikkeiden sijoittaminen vierekkäisiin hyllyihin ei välttämättä myöskään takaa, etteikö eri tavalla säännelty elintarvikkeet voitaisi sekoittaa toisiinsa, jos esimerkiksi kyltit ja otsikoinnit ovat hyllyjen päällä, eivät näy tai ovat epäselviä.

15. Poistetaan leivontakielto hoitoympäristöissä

Perustelu: Nykyinen sääntely ja hyvinvointialueiden ohjeistus voi estää vapaaehtoisten tai läheisten kotileivonnaisten tarjoamisen hoivapotilaille. Esimerkiksi vapaaehtoistoiminnan piirissä toimiva "pullatäti" ei voi leipoa potilaille.

Elintarvikesääntelyä tulisi tarkastella riskiperusteisesti siten, että pienimuotoinen, ei-kaupallinen tarjoilu olisi mahdollista turvallisuus huomioiden.

MMM, STM: Ei purettavaa lainsäädännöllistä normia.

Ministeriön perustelut, MMM: Elintarvikelainsäädännössä ei kielletä pullan leipomista ja tarjoilemista vapaaehtoisvoimin hoivapotilaille.

Elintarvikealan toimija päättää, mitä toimintaa elintarvikehuoneistossa saa tehdä. Toimijan on tehtävä elintarvikelain (297/2021) 10 §:n mukainen rekisteröinti-ilmoitus toiminnasta, ja toimija on vastuussa elintarviketoiminnasta. Toimija määrittelee omavalvonnassaan, kuinka elintarvikehuoneistossa toimitaan ja kuinka huomioidaan myös mahdollinen vapaaehtoistoiminta.

Ruokavirasto vastaa elintarvikelainsäädännön tulkinnasta ja ohjeistaa kuntien elintarvikevalvojia. Ruokaviraston tulkinnan mukaan elintarviketoimintaa, joka on sekä pienimuotoista että vähäriskistä, ei tarvitse edes rekisteröidä. Kunnilla on kuitenkin toimivalta valvonta-alueellaan ja kunta voi tarvittaessa poiketa Ruokaviraston ohjeistuksesta.

Ministeriön perustelut, STM: Elintarvikelaissa ei ole säännöstä, joka kieltäisi vapaaehtoisia leipomasta pullaa toimintatalon keittiössä. Keittiöstä vastuussa oleva elintarvikealan toimija vastaa keittiössä tapahtuvan toiminnan hygieenisyydestä ja toiminnassaan valmistettavien elintarvikkeiden turvallisuudesta. Jos hyvinvointialue omistaa keittiön, hyvinvointialueella on päätösvalta siitä, millaista toimintaa keittiössä on ja keitä keittiöön päästetään. Elintarvikevalvontaviranomaiset puuttuvat toimintaan vain, jos elintarvikelainsäädäntöä rikotaan tai elintarviketurvallisuus vaarantuu.

Ns. salmonellatarkastuksesta eli terveydentilan selvityksestä salmonellatartunnan varalta säädetään tartuntatautilain 1227/2016 56 §:ssä, ei elintarvikelaissa. Terveydentilan selvitys vaaditaan elintarvikelain mukaisessa elintarvikehuoneistossa työskentelevältä, jos tehtäviin kuuluu pakkaamattomien, kuumentamattomina tarjoiltavien elintarvikkeiden käsittelyä. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos ohjeistaa säännöksen tulkinnasta, mutta selvää on, että sillä ei voida rajoittaa pullanpaistoa.

Edellä mainituista syistä johtuen elintarvikelain muuttaminen ei toisi ratkaisua ongelmaan, joten säädösmuutokset eivät ole tarpeellisia. Lainsäädäntömme ei estä vapaaehtoisten osallistumista pullan leivontaan, kun elintarvikealan toimijan omavalvonta ja hygieniavaatimukset täyttyvät.

16. AdBlue-järjestelmän kansallinen jousto

Perustelu: Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKALn esittämä norminpurku: sallitaan EU-direktiiviin perustuvan AdBlue-järjestelmän rinnalle kotimaiset, teknisesti toimivat vaihtoehtoiset järjestelmät kuten esim. Defrosta -30. Tavoitteena on vähentää kustannuksia ja lisätä teknologista joustavuutta ilman, että päästövaatimuksista tingitään.

LVM: Toteutettu

Ministeriön perustelut: Ehdotus kansallisesta poikkeuksesta on käsitelty, mutta asian EU-säädöstaustan takia asiaan liittyvien ratkaisujen joustavaa käyttöönottoa edistetään asiaankuuluvilla EU-foorumeilla.

Ajoneuvojen SCR-järjestelmä (AdBlue/reagenssi-järjestelmä) ei perustu EU-direktiiviin, joka siis pantaisiin täytäntöön kansallisella lailla. Sen sijaan EU:n ns. Euro-asetuksilla säädetään teknologianeutraalisti sallitut typenoksidien raja-arvot ajoneuvojen pakokaasuissa. EU-asetukset on suoraan Suomessa velvoittavaa lainsäädäntöä, eikä sen vaatimuksista voi poiketa kansallisesti. Mahdolliset kansalliset vaatimukset tulisi olla samalla vaatimustasolla eli kansallinen jousto vaatimuksista ei ole mahdollista, eikä edustaisi normipurkua vaan lisänormeja.

AdBluen jäätyminen -11 asteessa on noussut Suomessa esiin ongelmana. Samalla markkinoille olisi tulossa pakkasta kestävä vaihtoehtoinen reagenssi. Liikenne- ja viestintävirasto Traficom ajoneuvojen markkinavalvonta viranomaisena on tehnyt kansallisen tulkinnan, että jos ajoneuvossa oleva typenoksidianturit eivät havaitse päästöjen nousua tai ajoneuvossa mahdollisesti olevat laatuanturit hyväksyvät reagenssin, ei vaihtoehtoisen reagenssin saattamiseen markkinoille liity vakavaa riskiä tai tarvetta puuttua. Erityistä lupaa ei edes tarvita AdBluelle eikä siis vaihtoehdoille, kunhan päästöjen jälkikäsittely ajoneuvoissa toimii. Kyseinen vaihtoehtoisen reagenssin mahdollistava tulkinta on kansallinen ja se on esitelty muille EU-jäsenmaiden markkinavalvontaviranomaisille.

Ajoneuvovalmistajat täyttävät päästövaatimukset yleisesti SCR-järjestelmällä, jossa käytetään ISO-standardoitua AdBlue-reagenssia neutraloimaan ihmisten terveydelle vaaralliset typenoksidit. Asetus ei vaadi käytettäväksi nimenomaan AdBlueta, vaan se on vakiintunut käytettäväksi aineeksi, koska se on ISO-standardoitu jo noin 20 vuotta sitten. EU-säädösten näkökulmasta muutkin reagenssit ovat mahdollisia, kunhan päästöjen raja-arvot täyttyvät ja ne tulee myös pystyä osoittamaan talouden toimijan toimesta. Lisäksi asiaan liittyy mm. takuukysymyksiä, jotka ovat lähinnä kuluttaja- tai yksityisoikeudellisia kysymyksiä. SCR-järjestelmän vikaantuminen johtaa lopulta moottorin tehojen pakotettuun vähentymiseen, mikä on koettu ongelmaksi. Sidosryhmät ovat tuoneet esiin, että vikaantumista esiintyy etenkin olosuhteissa, joissa AbBlue jäätyy. Tämä säännös liittyen tehon alentumiseen vikatilassa on EU-asetuksissa, eikä siitä voi kansallisesti poiketa. Säännöstä ei sovelleta pelastustoimien, poliisin, armeijan jne. ajoneuvoihin.

LVM ja Traficom ovat tuoneet esiin asiaan kuuluvissa EU-työryhmäkäsittelyissä tarvetta selkeyttää ja joustavoittaa vaihtoehtoisten reagenssien hyväksyntää sekä tarvetta vähentää SCR-järjestelmän vikaherkkyttä etenkin olosuhteissa, joissa reagenssi jäätyy. EU-vaikuttamisella pyritään vaikuttamaan siihen, että paremmin pakkasta kestävä reagenssi toimisi tulevissa Euro 7 -hyväksynnän mukaisissa ajoneuvoissa mahdollisimman laajasti ja ettei pakkaskelit aiheuttaisi SCR-laitteiston epänormaali rikkoutumista.

17. Fysioterapeuttien toimilupien valtakunnallistaminen

Perustelu: Nykyisin fysioterapeutin on haettava erillinen lupa tai tehtävä uusi ilmoitus, jos toiminta laajenee uuteen toimipisteeseen tai toiselle alueelle. Tämä aiheuttaa ylimääräistä hallinnollista työtä ja kustannuksia, vaikka toiminnanharjoittajalla olisi jo valmiiksi voimassa oleva lupa ja asianmukainen ammattipätevyys.

Ehdotamme, että kerran myönnetty fysioterapiatoiminnan toimilupa olisi valtakunnallinen.

Tarvittaessa uusista toimipaikoista tehtäisiin vain yksinkertainen ilmoitus viranomaiselle. Muutos vähentäisi turhaa byrokratiaa, nopeuttaisi palveluiden käynnistämistä ja parantaisi fysioterapiapalvelujen saatavuutta.

STM: Toimenpiteitä käynnissä

Ministeriön perustelut: Sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain (741/2023) arvioinnissa on todettu tarve sujuvoittaa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajien rekisteröintimenettelyä. Lain ja sen toimeenpanon jatkokehittämisessä tullaan muun muassa arvioimaan, ovatko kaikki rekisteröintiä varten annettavat tiedot tarpeen palveluiden valvonnan kannalta ja tulisiko rekisteröintiä varten toimitettavia tietoja suhteuttaa rekisteröitävän organisaation koon ja toimialan/palvelun luonteen perusteella. Ministeriö on ohjannut valvontaviranomaisia käyttämään harkintavaltaansa mahdollisimman täysimääräisesti rekisteröintimenettelyn sujuvoittamiseksi ja keventämiseksi.

18. Kalastusalusten katsastusvaatimusten yhdenmukaistaminen Pohjoismaiden kanssa

Perustelu: Suomessa kalastusalusten katsastusvaatimukset ovat tiukempia kuin monissa muissa Pohjoismaissa. Esimerkiksi Ruotsissa alle 12 metrin pituisia kalastusaluksia ei katsasteta lainkaan, kun taas Tanskassa hyväksytty alus ei välttämättä täytä Suomen katsastusvaatimuksia. Tämä johtaa tilanteeseen, jossa Suomessa toimivien kalastajien on tehtävä lisäinvestointeja tai muutoksia aluksiin, vaikka ne olisivat jo hyväksytyjä käyttöön toisessa Pohjoismaassa. Katsastusvaatimukset voivat muodostaa jopa noin 10 prosenttia aluksen hankintahinnasta, mikä heikentää kalastuselinkeinon kannattavuutta ja lisää hallinnollista taakkaa.

Ehdotamme, että Suomen kalastusalusten katsastusvaatimuksia kevennetään ja yhdenmukaistetaan Pohjoismaiden käytäntöjen kanssa. Erityisesti alle 12 metrin kalastusaluksille tulisi harkita kevennettyä katsastusmenettelyä tai vastavuoroista hyväksyntää muiden Pohjoismaiden katsastuksille.

Muutos vähentäisi kalastuselinkeinon kustannuksia, helpottaisi kalastusalusten hankintaa ja poistaisi tarpeettomia kansallisia poikkeamia sääntelyssä.

LVM: Ei valmistelussa, mutta muutos mahdollinen

Ministeriön perustelut: Alusturvallisuuslain 3 §:n mukaan lakia sovelletaan suomalaiseen kalastusalukseen, jonka pituus on vähintään 10 metriä. Kotimaanliikenteen liikennealueella I lakia sovelletaan kuitenkin vain sellaiseen kalastusalukseen, jonka pituus on vähintään 12 metriä. Liikennealueella I ei pääse avovesille ja jossain päin maata ei merivesille lainkaan. Kalastajien on muun muassa verotuksellista syistä kannattavampaa hankkia yli 10 metriä pitkä alus. Tämä yli 10 metrin ja alle 12 metrin kalastusaluksia koskevan katsastusvaatimuksen muutosmahdollisuuksia ja vaikutuksia tulisi arvioida. Ko. aluksia koskevia katsastusvaatimuksia voisi yhdenmukaistaa muun muassa muuttamalla alusturvallisuuslain 3 §:n soveltamisalaa siten, että lakia ei sovellettaisi alle 12 metrisiin kalastusaluksiin pyyntialueella I, jolloin yleisesti käytössä olevilla kalastusaluksilla voisi kalastaa järvillä sekä sisä- ja ulkosaaristossa Suomen sisäisten aluevesien ulkorajaan asti ilman katsastusvaatimuksia. Muutoksen ei arvioida vaikuttavan olennaisesti meriturvallisuuteen, mutta yhdenmukaistaisi käytäntöä muiden Pohjoismaiden kanssa.

19. Kiinteistönvälitysalan ilmoitusmenettelyn yksinkertaistaminen

Perustelu: Kiinteistönvälitysalan yritysten on tehtävä hallinnollisista muutoksista, esimerkiksi hallituksen jäsenen tai varajäsenen vaihtumisesta, ilmoitus kahdelle eri viranomaiselle: sekä aluehallintoviraston ylläpitämään välitysliikerekisteriin (LVV) että Patentti- ja rekisterihallitukselle (PRH). Kyse on usein samasta muutoksesta, mutta yrityksen on tehtävä kaksi erillistä ilmoitusta ja maksettava niistä erilliset käsittelymaksut. Menettely aiheuttaa yrityksille ylimääräistä hallinnollista taakkaa ilman selkeää lisähyötyä viranomaisvalvonnalle.

Ehdotus: Yksinkertaistetaan ilmoitusmenettelyä siten, että yrityksen tekemä ilmoitus hallintomuutoksesta riittää yhteen viranomaiseen. Tieto välittyisi viranomaisten välillä automaattisesti viranomaisjärjestelmien kautta.

Käytännössä muutos voitaisiin toteuttaa joko:

- säätämällä, että PRH:lle tehty kaupparekisteri-ilmoitus välitetään automaattisesti välitysliikerekisteriin, tai
- luomalla yhteinen ilmoitusmenettely, jossa yksi ilmoitus päivittää molemmat rekisterit.

Muutos vähentäisi yritysten hallinnollista taakkaa ja kustannuksia ja poistaisi päällekkäistä viranomaisasiointia. Lisäksi se tehostaisi viranomaisprosesseja ja tietojen ylläpitoa.

Muutos on konkreettinen esimerkki sellaisesta päällekkäisen sääntelyn purkamisesta, joka helpottaa yritysten arkea ilman, että valvonnan taso heikkenee.

TEM: Ei valmistelussa, mutta muutos mahdollinen

Ministeriön perustelut: Nykytilanteessa sekä PRH että Lupa- ja valvontavirasto arvioivat yhtiön vastuuhenkilöitä omien toimivaltuuksiensa ja sovellettavan lainsäädännön perusteella. Tilanteesta voi aiheutua päällekkäistä viranomaistoimintaa ja hallinnollista taakkaa elinkeinonharjoittajille. Toistaiseksi menettelyä on kuitenkin pidettävä välttämättömänä, sillä vastuuhenkilöiden erityislainsäädännön mukaisen luotettavuuden selvittäminen ei sisälly PRH:n rekisteröintimenettelyihin.

Menettelyjen yksinkertaistaminen edellyttäisi rajapinnan luomista PRH:n kaupparekisterin ja Lupa- ja valvontaviraston rekisterien välille. Asia edistäminen edellyttäisi alustavasti erityislainsäädäntöön perustuvien rekisterien teknistä päivittämistä ja lainsäädäntömuutoksia erityislainsäädäntöön (mm. välitysliikelaki), jotta kaupparekisteritietojen hyödyntäminen suoraan olisi mahdollista. Muutokset voisivat lisätä Lupa- ja valvontaviraston jälkivalvonnan tarvetta ja alentaa viraston tulokertymää.

20. Yleisötapahtuman määritelmän selkeyttäminen

Perustelu: Nykyinen kokoontumislaki ei määrittele riittävän tarkasti, mikä katsotaan yleisötapahtumaksi. Tämän vuoksi viranomaisten tulkinnat vaihtelevat poliisilaitoksittain ja kunnittain, mikä lisää epävarmuutta tapahtumajärjestäjille ja voi johtaa pienimuotoisten tapahtumien joutumiseen raskaan lupamenettelyn piiriin.

Ehdotamme, että lakiin lisätään valtakunnallisesti sitova ja selkeä yleisötapauhtuman määritelmä.

Muutos selkeyttäisi viranomaiskäytäntöjä ja helpottaisi pienten tapahtumien järjestämistä.

OM (kokoontumislaki)

Ministeriön perustelut: Kokoontumislaki ei koske yleisötapauhtumia vaan yleisötilaisuuksia, ja sellaisen järjestäminen ei edellytä lupaa, vaan on ilmoitusasia. Kokoontumislain ilmoituksen sisältövaatimuksetkin ovat varsin kevyitä (=niillä annetaan poliisille riittävät tiedot varautumista varten), eikä kokoontumislaisissa ole lupia koskevia säännöksiä. Eli voi olla, että vaikka pohjatekstissä puhutaan kokoontumislaisista, niin kyse taitaakin olla alueen käyttöluvasta, elintarvikeilmoituksesta, anniskeluluvasta, musiikkiluvasta jne, joista kaikista säädetään muualla kuin kokoontumislaisissa.

21. Kevennetty lupamenettely lasten ja nuorten tapahtumille

Perustelu: Nykyisin lasten ja nuorten harrastetapahtumat joutuvat usein samaan lupamenettelyyn kuin suuret kaupalliset tapahtumat. Ehdotamme, että lakiin luodaan erillinen "lasten ja nuorten tapahtuma" -kategoria. Tällaisia tapahtumia olisivat tilaisuudet, joissa ei ole anniskelua, ei pääsymaksua ja järjestäjänä toimii rekisteröity yhdistys, koulu tai urheiluseura. Lisäksi osallistujamäärä olisi esimerkiksi alle 1 000 henkilöä.

Nykyjärjestelmä lisää byrokratiaa urheiluseuroille, kouluille ja yhdistyksille, jotka järjestävät tapahtumia vapaaehtoistyön voimin. Tällaiset tapahtumat siirrettäisiin kevennettyyn ilmoitusmenettelyyn, jossa riittäisi yksi sähköinen ilmoitus poliisille ja kunnalle. Käsittelymaksu olisi maksuton tai nimellinen. Muutos tukisi harrastustoimintaa ja vähentäisi vapaaehtoistoimijoiden hallinnollista taakkaa.

Kaikki ministeriöt: Muutos ei mahdollinen

Perustelut: Tehtyjen selvitysten perusteella ehdotuksella ei lähtökohtaisesti nähdä toteuttamismahdollisuuksia. Tapahtumien riskitasot vaihtelevat useista tekijöistä johtuen, eivätkä rajoitu yksinomaan ehdotuksessa esiin tuotuihin seikkoihin.

22. Vuosi- tai monivuotinen lupa vakiintuneille tapahtumatoimijoille

Perustelu: Monet tapahtumajärjestäjät toteuttavat vuosittain useita samankaltaisia tapahtumia samalla paikalla ja samalla turvallisuuskonseptilla. Nykyisin jokainen tapahtuma käsitellään kuitenkin erillisenä lupaprosessina, mikä aiheuttaa tarpeetonta hallinnollista työtä sekä järjestäjille että viranomaisille.

Ehdotamme, että lakiin luodaan "vakiintuneen tapahtumatoimijan" status. Sen voisi saada toimija, joka on järjestänyt tapahtumia vähintään kolme vuotta ilman merkittäviä turvallisuuspuutteita ja jonka tapahtumakonsepti tai tapahtumapaikka on pääosin sama.

Tällaisille toimijoille voitaisiin myöntää 12 kuukauden puitesopimus- tai vuosisopimuslupa. Tällöin yksi turvallisuussuunnitelma riittäisi useaan tapahtumaan, ja uusi ilmoitus tehtäisiin vain olennaisista muutoksista. Muutos vähentäisi hallinnollista taakkaa merkittävästi.

Kaikki ministeriöt: Muutos ei mahdollinen

Ministeriön perustelut: Asia vaatii laajemman selvityksen.

23. Yhden luukun digitaalinen ilmoitusjärjestelmä tapahtumille

Perustelu: Tapahtumajärjestäjät joutuvat nykyisin tekemään erillisiä ilmoituksia useille viranomaisille, kuten poliisille, pelastusviranomaisille ja kunnalle. Tämä lisää byrokratiaa ja vaikeuttaa erityisesti pienempien tapahtumien järjestämistä.

Ehdotamme valtakunnallisen digitaalisen "yhden luukun" ilmoitusjärjestelmän luomista. Järjestelmässä tapahtumajärjestäjä tekisi yhden ilmoituksen, joka välittyisi automaattisesti kaikille tarvittaville viranomaisille.

Järjestelmä voisi sisältää myös automaattisen riskiluokituksen tapahtuman koon ja luonteen perusteella, mikä nopeuttaisi käsittelyä ja kohdentaisi viranomaisresursseja tehokkaammin.

TEM: Toimenpiteitä käynnissä

Ministeriön perustelut: TEM:in hallinnonalan Luvat- ja valvonta -palvelussa on käyttöön otettu tapahtumajärjestämisen lupakokonaisuus 14.2.2022, joka on valtion viranomaisten, kuntien ja tapahtumajärjestäjien käytössä. Järjestelmän käyttöönotossa on ollut hitautta. Tapahtumajärjestämisen yhden luukun kokonaisuuden kannalta kriittistä on keskeisten viranomaisten ja lupien saaminen mukaan (poliisi, anniskelu, kuntien luvat), mikä edellyttää myös rahoitusta järjestelmäintegraatioiden toteuttamiseen sekä käyttöönottojen yhteydessä esiin nouseviin muutostarpeisiin reagoimiseen. Tapahtumaturvallisuusviranomaisten osalta eteneminen on jo käynnissä: integraatioista on sovittu muun muassa onnettomuuksien ehkäisy (OE) -järjestelmään, minkä jälkeen tavoitteena on valtakunnallinen käyttöönotto. Näiden edistysaskeleiden odotetaan tukevan myös kuntien sitoutumista palveluun. Lisäksi palvelun asemoinnista ja omistajuudesta on tehty alkuvuonna VM:n ja TEM:n yhteinen selvitys, jossa todettiin sen olevan luontevasti siirrettävissä Lupa- ja valvontavirastolle.

Luvat ja valvonta -palvelua pyritään jatkokehittämään, hyödyntämään ja tarjoamaan tekoälypohjaisia yhteiskäyttöisiä palveluita siten, että luvanhakijat saisivat entistä kattavammin tietoa lupatarpeista, tarvittavat lupa- ja ilmoituskokonaisuudet saataisiin muodostettua hakijan antamien tietojen pohjalta entistä helpommin ja hakemusten täyttäminen tapahtuisi toimivaltarajojen, voimassa olevan lainsäädännön asettamien reunaehtojen ja eri toimialojen erityispiirteiden puitteissa mahdollisimman saumattomasti yhden luukun palveluna.

24. WC-tilavaatimusten joustavoittaminen ravintoloissa

Perustelu: Nykyiset elintarvikevalvonnan määräykset edellyttävät tietyn määrän WC-tiloja suhteessa asiakaspaikkoihin. Monissa tapauksissa vaatimukset ovat mitoitettuja suurten ravintoloiden mukaan eivätkä huomioi erilaisia liiketoimintamalleja.

Esimerkiksi pelkästään juomatarjoiluun keskittyvissä baareissa tai pienissä ravintoloissa vaatimukset voivat rajoittaa tilojen käyttöä ja estää luovia tilaratkaisuja.

Ehdotamme, että WC-tilavaatimuksia tarkastellaan riskiperusteisesti ja että pienille ravintoloille sekä pop-up-toiminnalle sallitaan joustavammat ratkaisut.

YM, MMM: Ei purettavaa lainsäädännöllistä normia

Ministeriön perustelut, YM: Ravintolan wc-tilojen lukumäärästä kokonaisuutena ei säädetä rakentamismääräyksissä. Kunnallisilla rakennusvalvonnoilla on tarkentavia ohjeita wc-tilojen määrästä ravintolan asiakaspaikkojen mukaan. Tulkinta tehdään tapauskohtaisesti luvituksen yhteydessä.

Valtioneuvoston asetus rakennuksen esteettömyydestä (10 § Wc-tila muussa kuin asuinrakennuksessa) edellyttää kuitenkin, että *”Muussa rakennuksessa kuin asuinrakennuksessa on oltava sen käyttötarkoitus, toiminnalliset kokonaisuudet ja kulkuyhteyksien pituus huomioon ottaen tarpeellinen määrä tarkoituksenmukaisesti sijoitettuja wc-tiloja, jotka soveltuvat pyörätuolin ja pyörillä varustetun kävelytelineen käyttäjille.”*

Asetus ei määrää wc-tilojen lukumäärästä yleispätevästi vaan edellyttää wc-tiloja riittävästi suhteessa rakennuksen käyttötarkoitukseen ja tilaratkaisuihin.

Esteettömyysasetusta sovelletaan rakentamislupaa edellyttävään uudis- ja korjausrakentamiseen sekä käyttötarkoituksen muutokseen ja vaatimusten toteutuminen tarkastetaan rakentamislupamenettelyssä.

Ministeriön perustelut, MMM: Vuodesta 2021 lähtien voimassa olleessa elintarvikelaissa (297/2021) ei edellytetä asiakaskäymälöiden järjestämistä ravintoloissa tai muissakaan elintarvikehuoneistoissa. Ruokavirasto vastaa elintarvikelainsäädännön tulkinnasta ja ohjeistaa kuntien elintarvikevalvojia. Ruokavirasto on ohjeistanut kunnan elintarvikevalvontaviranomaisia, että elintarvikelainsäädäntö ei edellytä *asiakaskäymälöiden* järjestämistä ravintoloissa. Kunnilla on kuitenkin toimivalta valvonta-alueellaan ja kunta voi tarvittaessa poiketa Ruokaviraston ohjeistuksesta. Ks. myös kysymyksen 25. vastaus koskien WC:n järjestämistä.

25. Pop-up-ruokaravintoloiden perustamisen helpottaminen

Perustelu: Tilapäisten pääasiallisesti ruokaa tarjoilevien ravintoloiden perustaminen on Suomessa usein byrokraattista ja vaikeaa, vaikka vastaava toiminta on monissa maissa arkipäivää.

Ehdotamme, että pop-up-ravintoloille luodaan kevennetty ilmoitusmenettely. Lisäksi WC-tilavaatimuksissa voitaisiin sallia esimerkiksi lähialueen julkisten WC-tilojen tai toisen yrityksen tilojen käyttö sopimuksen perusteella.

Muutos lisäisi kaupunkikulttuuria ja madaltaisi yrittäjyyden kynnyistä.

MMM: Ei purettavaa lainsäädännöllistä normia

Ministeriön perustelut: Elintarvikelain (297/2021, 10 §) mukaan vähäisen riskin elintarviketoiminta on mahdollista vapauttaa rekisteröinnistä. Ruokavirasto vastaa elintarvikelainsäädännön tulkinnasta ja ohjeistaa kuntien elintarvikevalvojia. Ruokavirasto on ohjeistanut pop up-ravintolatoiminnasta: <https://www.ruokavirasto.fi/elintarvikkeet/ohjeita-kuluttajille/elintarvikealan-toiminta-yksityishenkilona/pop-up--ravintolatoiminta/>. Ohjeistuksen mukaan pop up-ravintolatoiminta on vapautettu rekisteröinnistä, kun toimintaa on korkeintaan 12 päivänä kalenterivuodessa. Toiminnassa tulee noudattaa Ruokaviraston pop up -ohjeistusta. Kunnilla on kuitenkin toimivalta valvonta-alueellaan ja kunta voi tarvittaessa poiketa Ruokaviraston ohjeistuksesta. Kunnan elintarvikevalvonta voi perustellusta syystä esim. edellyttää toiminnan rekisteröintiä.

Elintarvikelainsäädäntö ei edellytä asiakaskäymälöiden järjestämistä ravintoloissa. Ruokaviraston ohjeistuksen mukainen pop up -ravintolatoiminta ei ole rekisteröityä elintarviketoimintaa, minkä vuoksi tällaisessa toiminnassa ei ole vaatimuksia myöskään henkilökunnan WC-tiloille.

26. Selvitetään optikkojen oikeus tehdä lähete erikoissairaanhoidon

Selvitetään mahdollisuutta antaa optikoille rajattu oikeus tehdä lähete julkisen sektorin erikoissairaanhoidon silmälääkärille tietyissä selkeissä ja ennalta määritellyissä tilanteissa, kuten esimerkiksi kaihihavainnon yhteydessä.

Nykyisin erikoissairaanhoidon ohjaaminen edellyttää aina lääkärin kirjoittamaa lähetettä. Muutoksen voisi mahdollisesti vähentää tarpeettomia lääkärikäyntejä.

STM: Toimenpiteitä käynnissä

Ministeriön perustelut: Paraikaa on käynnissä terveydenhuoltolain 78:n mukaisten yhtenäisten hoidon perusteiden päivittäminen. Näihin sisältyvät mm. hoidon porrastuksen ja lähetekriteereiden arviointi diagnooseittain / terveysongelmittain. Lisäksi terveydenhuoltolain 57 §:n mukaisen vastaavan lääkärin tehtäviä ollaan täsmentämässä. Näihin sisältyy mm. Ohjeistus hyvinvointialueella läheteiden käsittelystä. Optikoiden oikeuteen tehdä lähete voidaan ottaa kantaa näiden yhteydessä. Vastaavasti on toivottu selvitettävän erityishoitajien (diabetes, psykiatria) läheteoikeutta.

27. Luodaan Kelalle kansallinen terveystalvcluhinnasto EU-hoitokorvauksia varten

Perustelu: Nykyisin toisessa EU-maassa saadun kiireellisen hoidon korvaus edellyttää, että Kela pyytää tiedot palvelun kustannuksista potilaan hyvinvointialueelta. Tämä hidastaa käsittelyä, lisää hallinnollista työtä ja aiheuttaa alueellista eriarvoisuutta.

Kansallinen hinnasto yksinkertaistaisi korvausprosessia, nopeuttaisi maksamista ja varmistaisi yhdenvertaisen kohtelun asuinpaikasta riippumatta

STM: Ei valmistelussa, mutta muutos mahdollinen

Ministeriön perustelut: Asia liittyy EU:n sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevien asetusten 883/2004 ja 987/2009 toimeenpanoon ja mahdollisesti myös EU:n potilasdirektiivin toimeenpanoon.

Kansallinen hinnasto yksinkertaistaisi Kelan ja henkilöasiakkaan välistä korvausprosessia, nopeuttaisi asiakkaalle korvausten maksamista ja varmistaisi henkilöiden yhdenvertaisen kohtelun asuinpaikasta riippumatta. Hinnasto poistaisi Kelan tarpeen tiedustella hoidon korvausta hyvinvointialueelta, mikä nopeuttaisi asian käsittelyä Kelassa ja vähentäisi hallinnollista työtä sekä Kelassa että hyvinvointialueilla.

Tarvitaan kuitenkin lisätietoa siitä, olisiko hinnaston laatiminen kustannustehokas ja hyödyllinen ratkaisu, verrattuna nykytilaan, jonka mukaan näissä tapauksissa pyydetään kustannustieto HVA:lta, mikä linkittyy siihen, paljonko kyseisiä tapauksia on. Tarvitaan myös

tietoa, käytettäisiinkö hinnastoa myös potilasdirektiivin mukaisessa korvausprosessissa ja paljonko siihen liittyviä tapauksia on.

Vaatii myös lisäselvitystä, miten muutos olisi mahdollista toteuttaa eli miten hinnasto käytännössä laadittaisiin, mikä taho/mitkä tahot sen laatisivat ja kuinka paljon laadinta ja ylläpito vastaisuudessa vaatisivat resursseja.

28. Joustavoitetaan Soteri-rekisteröintiä ja nopeutetaan käsittelyä

Perustelu: Yksityisten sote-palveluntuottajien on rekisteröidyttävä Lupa- ja valvontaviraston (LVV) Soteri-rekisteriin ennen toiminnan aloittamista. Rekisteröinti vaaditaan myös toiminnan olennaisissa muutoksissa, kuten vastuulääkärin vaihtuessa tai toiminnan laajentuessa. Vaikka erillistä toimilupaa ei enää tarvita, toiminnan käynnistäminen edellyttää edelleen rekisteröintihakemuksen hyväksyntää.

Valvontalain voimaantulo vuoden 2024 alussa ruuhkautti käsittelyn merkittävästi. Tilanteen helpottamiseksi säädettiin määräaikainen poikkeus, jonka mukaan ammatinharjoittaja tai yksinyrittäjä voi aloittaa toimintansa heti hakemuksen jättämisen jälkeen. Poikkeus on voimassa vuoden 2027 loppuun, mutta se kohtelee toimijoita eri tavoin yhtiömuodon perusteella.

Käsittelyaikoja saatiin lyhennettyä vuonna 2025, mutta Lupa- ja valvontaviraston perustamisen (1.1.2026) jälkeen ne ovat jälleen pidentyneet. Nykyinen keskimääräinen käsittelyaika on noin kolme kuukautta, kun tavoitteena on ollut 30 päivää.

Rekisteröintiprosessia on kiireellisesti nopeutettava ja kevennettävä. Tämä edellyttää:

rekisteröinnissä vaadittavien tietojen ja hyväksyntävaiheiden kriittistä arviointia

viranomaisrekisterien ja automaation laajempaa hyödyntämistä (esim. pätevyys- ja taustatiedot) määräaikaisen ilmoitusmenettelyn laajentamista koskemaan kaikkia toimijoita

Lisäksi määräaikaisen sääntelyn jatkaminen on perusteltua, koska julkisen sektorin toimijoiden siirtyminen rekisteriin tulee lisäämään käsittelykuormaa.

Pitkät käsittelyajat heikentävät yritysten kykyä reagoida palvelukysynnän muutoksiin, laajentaa toimintaansa ja kehittää palvelutarjontaa.

STM: Toimenpiteitä käynnissä

Ministeriön perustelut: Sosiaali- ja terveysministeriö on lähettänyt lausuntokierrokselle luonnoksen hallituksen esitykseksi, jolla jatkettaisiin väliaikaisen sääntelyn voimassaoloa ja myöhennettäisiin julkisten palveluntuottajien rekisteröintivelvollisuutta. Tarkoitus on väliaikaisen sääntelyn ja julkisten palveluntuottajien siirtymäajan aikana kehittää lakia ja sen toimeenpanoa edelleen rekisteröintimenettelyn sujuvoittamiseksi. Lain ja sen toimeenpanon jatkokehittämisessä tullaan muun muassa arvioimaan, ovatko kaikki rekisteröintiä varten annettavat tiedot tarpeen palveluiden valvonnan kannalta ja tulisiko rekisteröintiä varten toimitettavia tietoja suhteuttaa rekisteröitävän organisaation koon ja toimialan/palvelun luonteen perusteella.

Lupa- ja valvontaviraston tulossopimuksessa vuodelle 2026 on asetettu tavoitteeksi rekisteröintihakemusten mediaanikäsitteilyaikojen lyhentäminen 6 viikkoon tai sen alle. Tavoite vuodelle 2027 on 4 viikkoa tai sen alle.

29. Mahdollistetaan rokotteen ottaminen vaihtoehtoisessa palvelupaikassa palvelumaksua vastaan

Perustelu: Nykyinen tulkinta maksuttomuudesta rajoittaa rokotusten antamisen lähes yksinomaan julkiseen terveydenhuoltoon.

Maksuttomuus tulee kohdistaa rokotteeseen, ei sen antamiseen. Kansalaisella tulisi olla oikeus saada rokote maksutta, mutta mahdollisuus ottaa se esimerkiksi apteekissa tai työterveyshuollossa maksamalla kohtuullinen palvelumaksu.

Muutos parantaisi saavutettavuutta, lisäisi rokotuskattavuutta ja keventäisi julkisen terveydenhuollon kuormitusta.

STM: Ei valmistelussa

Ministeriön perustelut: Kyse ei ole rokotteen maksuttomuuteen liittyvästä tulkinnasta, vaan rokotusten maksuttomuudesta säädetään laissa sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (asiakasmaksulaki). Kyseisessä laissa säädetään rokotusten maksuttomuudesta, mikä tarkoittaa siis sitä, että koko rokotustapahtuma on potilaalle maksuton. Jos haluttaisiin säätää rokotusaineen maksuttomuudesta, tulisi asiakasmaksulain 5 §:n 1 momentin 4 kohtaa muuttaa.

Asiakasmaksulain muutos edellyttäisi todennäköisesti myös tartuntatautilain sääntelyn muuttamista siten, että kansallisen rokotusohjelman rokotteita voitaisiin luovuttaa jatkossa myös yksityisille toimijoille. Jos asiakasmaksulakia muutettaisiin tältä osin ja rokotusten ottamista yksityisessä terveydenhuollossa haluttaisiin laajentaa, edellyttäisi se todennäköisesti myös tartuntatautilain muuttamista.

Arvioitavaksi tulisi myös se, millä edellytyksin valtion hankkimia rokotteita luovutettaisiin jatkossa yksityisille toimijoille veloituksetta ja onko se mahdollista muun lainsäädännön perusteella. Lisäksi tulisi määritellä saisivatko kaikki halukkaat toimijat rokotteita, ja jos eivät, tulisi asiassa huomioida muun muassa asiaan liittyvät yhdenvertaisuus- ja kilpailunäkökohdat. Lisäksi tulisi pohtia sitä, kuka vastaisi kansallisen rokotusohjelman toimeenpanosta jatkossa, sillä nykyisin toimeenpanosta vastaavat hyvinvointialueet eivät todennäköisesti olisi valmiita ottamaan vastuuta yksityisten toimijoiden toteuttamasta rokotustoiminnasta.

Tartuntatautilainsäädännön kokonaisuudistushankkeen yhteydessä on pyritty mahdollistamaan yksityisten toimijoiden mahdollisuudet osallistua rokotustoimintaan nykyistä paremmin. Sääntelyehdotus on valmisteltu kuitenkin nykyisen asiakasmaksulain sääntelyn mahdollistamissa rajoissa, ja vain tietyin edellytyksin.

30. Lisätään kuntoutuksen valinnanvapautta vakuutusperusteisessa hoidossa

Perustelu: Kuntoutujan valinnanvapaus liikenne- ja tapaturmavakuutusten perusteella korvattavissa hoidoissa on rajattu pääasiassa kahdesta syystä: potilaslaki ei ulotu vakuutusyhtiöihin, ja esimerkiksi liikennevakuutuslain 57 § ja työtapaturma- ja ammattitautilain 42 § sallivat omia yhteistyökumppaneita suosivan palveluohjauksen vakuutusyhtiöille. Tällöin vakuutusyhtiöt ohjaavat asiakkaan itselleen taloudellisesti edullisimmalle toimijalle. Potilaslain 5 §:ää olisi muutettava siten, että se koskee myös vakuutusyhtiöitä asiakasohjauksessa. Vastaavasti liikennevakuutuslakia sekä työtapaturma- ja ammatti tautilakia voisi muuttaa niin, että vakuutusyhtiöillä olisi velvollisuus vähintäänkin myötävaikuttaa asiakkaan valinnanvapauteen ja tarjota asiakkaalle useampia tälle sopivia vaihtoehtoja. Omalle yhteistyökumppanille ohjaaminen olisi jatkossakin sallittua, mutta asiakkaalle olisi ohjatun vaihtoehdon lisäksi tuotava esille myös tämän valinnan vapautta tukevia hoitopaikkavaihtoehtoja.

STM: Muutos ei mahdollinen

Ministeriön perustelut: Potilaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa säädetään potilaan asemasta ja oikeuksista terveyden- ja sairaanhoidossa. Lain mukaan potilas on henkilö, joka käyttää terveyden- tai sairaanhoitopalveluja tai joka joutuu niiden kohteeksi. Lakia sovelletaan terveyden- ja sairaanhoitoa järjestävään tahoon.

Vakuutusjärjestelmässä vahinkotapahtuman perusteella vahingoittunut henkilö ei ole potilaan asemassa. Vahinkovakuutusyhtiö ei järjestä sairaanhoitoa eikä myöskään kuntoutusta. Vakuutusyhtiö maksaa joko lakiin tai vakuutussopimukseen perustuen korvausta sairaanhoidon kustannuksista, jotka aiheutuvat korvauksen hakijalle. Vahingonkorvausoikeudellisen vahingon määrän minimoimisen peruseriaatteen mukaisesti vakuutusyhtiö voi sopia yhteistyöstä palveluntarjoajien kanssa ja sillä on oikeus ohjata vahingoittunut haluamaansa hoitolaitokseen. Lisäksi vakuutusyhtiö voi aina arvioida, mikä on yksittäistapauksessa kohtuullinen kokonaiskustannus sairaanhoidon ja siihen liittyvien oheiskustannusten esim. matka- ja saattajan kulujen osalta.

Voimassa oleva lainsäädäntö ei mitenkään estä vakuutusasiakkaan hakeutumista haluamaansa hoitolaitokseen. Lakisääteisessä vakuutuksessa vakuutusyhtiöillä on jo hallintolain perusteella velvollisuus antaa neuvoja ja ohjausta vahingonkär sineelle. Lisävelvoitteiden asettaminen vakuutusyhtiöille olisi tarpeeton normitaakan lisäys ja aiheuttaisi vakuutusalalla EU:n vapaalle sijoittautumisoikeudelle rajoitteen.

31. Sallitaan palvelusetelin täydentäminen omalla rahoituksella

Perustelu: Nykyiset kattohinnat ja rajoitukset estävät asiakasta maksamasta lisäpalveluista itse.

Asiakkaalle tulee mahdollistaa palvelusetelin arvon ylittävän osuuden maksaminen omalla rahalla, mikä lisää valinnanvapautta ja palvelujen saatavuutta.

STM: Ei purettavaa lainsäädännöllistä normia

Ministeriön perustelut: Lainsäädäntö ei estä, asiakas voi ostaa lisäpalveluita ja maksaa ne itse. Hyvinvointialueet määrittelevät tarkemmat säännöt ja ne voivat vaihdella alueittain ja palveluittain.

32. Lupaviranomaiselle lakiin määrätty enimmäiskäsittelyaika

Perustelu: Rakentamisluvulle on asetettu tällä hallituskaudella käsittelyaikatakuu. Vastaava takuu tulee asettaa laajemmin muillekin lupa- ja ilmoitusasioille. Suomen tulee olla houkutteleva ja kilpailukykyinen maa erilaisille investoinneille ja yrittäjyydelle. Monissa muissa maissa, esimerkiksi Alankomaissa, Ranskassa ja Saksassa käsittelyaikojen sääntelyllä on jo varsin pitkät perinteet.

Kaikki ministeriöt: Muutos ei mahdollinen

Ministeriön perustelut: Asia vaatii laajemman selvityksen.

33. Rakennusalan lupakorttien yhdistäminen ja määrällinen rajaaminen

Perustelu: Lupa- ja pätevyyskorttijärjestelmä on paisunut suureksi ja on havaittu, että järjestelmään liittyvissä koulutuksissa on osin päällekkäisyyttä. Tällainen aiheuttaa työnantajille, työntekijöille ja asiakkaille turhia kustannuksia. Lupa- ja pätevyyskorttijärjestelmät ovat määräaikaista ja edellyttävät toistuvaa uusimista siinäkin tapauksessa, että lupa- ja pätevyyskorttijärjestelmät alaisia töitä tehdään jatkuvasti. Korttien tarpeeton uusiminen aiheuttaa työnantajille, työntekijöille ja asiakkaille turhia kustannuksia.

Kaikki ministeriöt: Muutos ei mahdollinen

Ministeriön perustelut: TEM kartoitti pätevyyskorttivaatimuksia ja -koulutuksia v. 2018. Selvityksen mukaan vain pieni osa pätevyysvaatimuksista oli lakisääteisiä. Useimmiten pätevyyskortit ovat joko puhtaasti toimialan itsensä kehittämiä tai ns. välimuotoja, jossa lainsäädännössä saattaa olla edellytys tai velvoite, johon vastaamiseksi tai jonka täyttämisen osoittamiseksi toimialan piirissä on syntynyt jokin tietty koulutuskokonaisuus. Pätevyysien hallinnointiin liittyviä palveluja näyttää syntyvän markkinaehtoisesti, eikä voida pitää tarkoituksenmukaisena, että julkinen valta lähtisi rahoittamaan kilpailevan sähköisen järjestelmän rakentamista verovaroin.

34. Poistetaan hallitusohjelman mukaisesti uusiutuvan energian rakentamisen hallinnollisia ja kaavoitukseen liittyviä esteitä

Perustelu: Lupa- ja kaavoitusprosessien tulee olla ennakoitavia ja kohtuullisen pituisia. Uudistamalla alueidenkäyttölainsäädäntöä hallitusohjelman mukaisesti voidaan: sujuvoittaa kaavoitusta, rajata valitusoikeutta ja vahvistaa maanomistajien roolia. Tämä nopeuttaa investointeja ja vähentää tarpeettomia valituksia.

YM (alueidenkäyttölaki): Toimenpiteitä käynnissä

Ministeriön perustelut: Hallituksen esitys uudeksi alueidenkäyttölakiksi on annettu eduskunnalle 16.4.2026. Esitys sisältää useita kaavoitusta sujuvoittavia toimenpiteitä sekä suunnittelujärjestelmän että prosessien osalta. Valitusoikeutta asemakaavoista on rajattu ja maanomistajien roolia on vahvistettu. Aurinkovoimarakentamisen pelisääntöjä on selkiytetty. Nämä muutokset nopeuttavat investointeja ja vähentävät tarpeettomia valituksia. Hallituksen esityksen eduskuntakäsittely on kesken.

YM (rakentamislaki): Toteutettu

Ministeriön perustelut: Rakentamislakiin on lisätty uusi puhtaan siirtymän teollisuushankkeiden rakentamista vauhdittava sijoittamislupa, jolla puhtaan siirtymän teollisuushankkeen rakentamislupaan liittyvä sijoittumisen alueidenkäyttölinen tarkastelu voitaisiin tehdä sijoittamisluvalla ilman asemakaavaa tai yleiskaavaa, jossa on määrätty sen käyttämisestä rakentamisluvan myöntämisen perusteena (lakimuutos 897/2024). Puhtaan siirtymän sijoittamisluvasta säädetään rakentamislain 43 a §:ssä, sijoittamisen edellytyksistä 46 a §:ssä, kuulemisesta ja tiedottamisesta 63 a §:ssä, lausunnosta 67 a §:ssä, vaikutusten arvioinnista 75 a §:ssä ja valitusoikeudesta 179 a §:ssä. Lain 68 a §:n mukaan puhtaan siirtymän sijoittamislupahakemus on ratkaistava kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun lupaa koskeva hakemus liitteineen on vireille pantu rakennusvalvonnassa ja liitteet mahdollistavat hakemuksen käsittelyn.

35. Rakentamisen rakennusilmoitukset annetaan vasta sitten, kun rakennus on valmis

Perustelu: Kuukausi-ilmoitusten antaminen aiheuttaa ylimääräistä hallinnollista taakkaa pienille yrityksille. Ilmoitusten antamisen voisi lykätä rakennuksen valmistumiseen.

VM: Muutos ei mahdollinen

Ministeriön perustelut: Nykyinen jatkuva raportointi toimii keskeisenä ennaltaehkäisevänä kontrollina sekä verovalvonnan ja harmaan talouden torjunnan välineenä. Siirtyminen loppuraportointiin tekisi järjestelmästä merkittävästi heikomman tiedon laadun, verovalvonnan ja verojen perinnän näkökulmasta ja vesittäisi siten käytännössä ilmoitusten merkityksen harmaan talouden torjunnassa. Jo käytössä olevia harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan keinoja ei tulisi heikentää.

36. Poistetaan linja-auton liikennelupavaatimus omien asiakkaiden ajossa

Perustelu: Yrityksen omien asiakkaiden kuljettaminen ilman liikennelupavaatimusta on sallittu ainoastaan 1+8 hengen autoilla. Yritysten omien asiakkaiden kuljettaminen tulisi sallia myös tätä suuremmissa henkilökuljetuksissa.

LVM: Muutos ei mahdollinen

Ministeriön perustelut: EU:n liikenteenharjoittaja-asetusta sovelletaan kaikkiin yhteisöön sijoittautuneisiin yrityksiin, jotka harjoittavat maantieliikenteen harjoittajan ammattia. EU:n kansainvälistä linja-autoliikennettä koskevaa asetusta sovelletaan kaikkeen sellaiseen henkilöliikenteeseen, joka tapahtuu linja-autoilla yhteisön alueella. Soveltamisalaan kuuluvat jäsenvaltion sen lainsäädännön mukaisesti sijoittautuneet liikenteenharjoittajat, jotka toimivat omaan tai toisen lukuun, ja jonka harjoittamiseen käytetään kyseisessä jäsenvaltiossa rekisteröityjä rakenteensa ja varustuksensa puolesta sopivia ajoneuvoja (kuljettaja mukaan lukien) yli yhdeksän henkilön kuljettamiseen. Asetusta sovelletaan myös ajoneuvojen liikkumiseen tyhjinä tällaisen liikenteen yhteydessä.

Omaan lukuun harjoitettavasta henkilöliikenteestä säädetään EU:n kansainvälistä linja-autoliikennettä koskevan asetuksen 2 artiklan 5 kohdassa, jonka mukaisesti omaan lukuun kuljetuksilla ei saa tavoitella kaupallista hyötyä, eivätkä ne saa tuottaa voittoa. Omaan lukuun harjoitettava kuljetus tarkoittaa täten, että yritys tai yhteisö kuljettaa omia työntekijöitään tai

jäseniään ajoneuvolla, joka on sen oma tai pitkäaikaisessa leasing-käytössä, ja kuljettajana toimii yrityksen oma henkilöstö. Edellä mainitun perusteella linja-autoilla suoritettavaa asiakkaiden kuljettamista ei voida katsoa omaan lukuun kuljettamiseksi, eikä kyseisissä kuljetuksissa täten voida poiketa liikennelupavelvollisuudesta.

37. Tapahtumien pystytyksessä ja purkamisessa ei tule soveltaa rakennusalan käytänteitä

Perustelu: Tapahtumien pystytykseen liittyvä tulkinta on muuttunut vuonna 2019. Sen myötä esimerkiksi isoilla stadionkeikoille ja festivaaleille pystytettäviä lavojen ja telttojen kohdalla on alettu soveltamaan rakennusalan käytäntöjä. Tapahtumiin pystytettävät väliaikaiset rakenteet eivät tarvitse rakentamiseen tarkoitettua byrokratiaa.

STM: Toimenpiteitä käynnissä

Ministeriön perustelut: Luonnos uudesta rakennustyöasetuksesta oli lausuntokierroksella vuodenvaihteessa 2026. Asetuksessa rakentamisen soveltamisalaa ei ole tarkoitus muuttaa, mutta jatkossa asetus perusteluineen selkeyttäneen tapahtumarakentamisen tulkintaa. Asetusta ei pystytä antamaan tämän hallituskauden aikana.

38. Pidetään traktori-perävaunuyhdistelmän pituusrajat tarkoituksenmukaisina

Perustelu: Nykyiset pituusrajoitukset estävät olemassa olevien perävaunujen joustavan käytön traktoreilla. Sääntelyä tulee muuttaa siten, että samaa kalustoa voidaan käyttää ilman tarpeettomia uudelleenlastauksia.

LVM: Ei purettavaa lainsäädännöllistä normia

Ministeriön perustelut: Traktorin ja perävaunun yhdistelmän suurimmasta sallitusta pituudesta (16,5 m) säädetään tieliikennelain 121 §:ssä. Yhdistelmän pituutta rajaavan säännön poistaminen ei ole mahdollista. Tällaisen yhdistelmän suuremmalle enimmäispituudelle voi hakea Traficomien myöntämää poikkeuslupaa tieliikennelain 192 §:n mukaisella menettelyllä, joka on tehty mahdollistamaan uuden tekniikan kokeilut, tuotekehityksen sekä muut erityisestä syystä johtuvat poikkeukset. Poikkeuslupamenettelyn yhtenä tavoitteena on kerätä kokemuksia lainsäädännön kehittämiseen. Niiden pohjalta voidaan tehdä luotettavat vaikutusarviot nykytilan ja erilaisten säädösmuutosten osalta. Lisäksi kalustovalmistajat ja kuljetussuorittajat saavat hyödyllistä kokemusta aiheesta. Poikkeuslupia tämän osalta ei ole haettu Traficomista pitkään aikaan. Tällaisen yhdistelmän enimmäispituuden kasvattamisessa ei kyse olisi varsinaisesti normien purusta, vaan yhdistelmälle tulee olla asetettu pituusraja. Pidempien yhdistelmien salliminen tarkoittaa todennäköisesti tarkempia vaatimuksia pitkille yhdistelmille ja lisää normeja, ei normin purkua.

39. Torjutaan kolmansien maiden verkkokaupan ("temutus") ongelmia vahvassa yhteistyössä muiden EU-jäsenmaiden kanssa ja varmistetaan tasapuoliset kilpailuedellytykset verkkokaupassa

Perustelu: EU:n ulkopuolinen verkkokauppa ei toimi samoilla säännöillä eurooppalais ten kauppojen kanssa. Kuluttajat tilaavat esimerkiksi kiinalaisista verkkokaupoista yhä enemmän tavaraa, joka ei täytä EU:ssa asetettuja turvallisuusvaatimuksia. Kiinalaiset verkkokaupat eivät

myöskään osallistu esimerkiksi niihin jätehuollon kustannuksiin, joihin suomalaiset kaupat on velvoitettu. Näin ollen tilanne on paitsi kuluttajaturvallisuuden, myös yritysten tasapuolisten kilpailuedellytysten kannalta kestävä.

TEM: Toimenpiteitä käynnissä

Ministeriön perustelut, TEM: Toukokuussa 2026 on aloittanut toimintansa kansallinen halpatauon yhteistyöryhmä (hankeikkuna), jonka tavoitteena on seurata ja tukea kansallisia sekä EU-tason toimia halpatauon aiheuttamien ongelmien ratkaisemiseksi. Ryhmä toimii viranomaisten ja sidosryhmien tiedonvaihdon ja valmistelun foorumina. Lisäksi on selvitetty mahdollisuuksia kansallisille lainsäädäntömuutoksille ja tehty aktiivista EU-vaikuttamista.

**YM (jätehuollon kustannukset liittyvät YM:n sääntelyyn kuuluvaan tuottajavastuuseen):
Toimenpiteitä käynnissä**

Ministeriön perustelut: Ympäristöministeriö oli mukana em. työryhmässä ja ministeriö on jo tehnyt EU-vaikuttamistyötä etämyyjien valvonnan tehostamiseksi EU-tasolla. Lupa- ja valvontavirasto on toteuttanut ulkomaisille verkkoalustoille suunnattua viestintää ja neuvontaa, käynyt yhteistyökeskusteluja Tullin kanssa sekä tehnyt etämyyjien valvontaan liittyvää yhteistyötä Pohjoismaiden ja Baltian maiden kanssa.

40. Hyväksytään työelämälähtöiset oppimisympäristöt näyttöpaikoiksi

Perustelu: Oppilaitosten omat oppimisympäristöt mahdollistavat monipuolisen osaamisen näyttämisen. Kriteereitä tulee joustavoittaa, jotta opiskelijoiden valmistuminen nopeutuu ja työmarkkinoille saadaan osaajia.

OKM: Ei mahdollinen

Ministeriön perustelut: Ehdotuksen toteuttaminen tarkoittaisi ammatillisen koulutuksen työelämälähtöisyyden purkamista ja suurta muutosta nykyisen lainsäädännön perustaan. Johtaisi osaamisen arvioinnin siirtymiseen työpaikoilta oppilaitoksiin. Asiaa ei edistetä tällä hallituskaudella.

41. Muutetaan harkinnanvaraisten tukien perusteita niin, että alle 20-vuotiaan kotona asuvan oppisopimusopiskelijan palkkatulo ei vaikuta perheen tukiin

Perustelu: Kannustaa opiskelijaa suorittamaan ammatillinen tutkinto oppisopimuksena, josta saa palkkaa. Tämä parantaa opiskelijan työllistymistä ja helpottaa työvoimapolua.

STM : Ei purettavaa lainsäädännöllistä normia

Ministeriön perustelut: Päähuomiona on, että kyse ei olisi norminpurusta vaan lisänormituksesta ja järjestelmien osittaisesta monimutkaistamisesta sekä toimeenpanon hankaloitumisesta.

Toimeentulotuessa lapsella ei ole velvollisuutta elättää vanhempiaan. Hänen tulojaan ja varallisuuttaan voidaan huomioda kuitenkin hänen menojaan kattamaan. Halutaanko, että alle 20-vuotiaan kotona asuvan oppisopimusopiskelijan palkkaa saavan nuoren ei tarvitsisi kattaa edes hänen omia, toimeentulotuessa huomioitavaksi hyväksyttäviä menoja? Mikäli halutaan, voi uudistuksesta aiheutua jonkin verran etuusmenojen lisääntymistä, koska ns. ydinperheille tulisi

maksaa enemmän toimeentulotukea korvaamaan opiskelijan osuutta, jota ei voitaisi katsoa katettavaksi hänen saamallaan tulolla. Lisäksi kustannuksia tulisi aiheutumaan suurella todennäköisyydellä myös Kelan toimintamenoihin, koska manuaalisen selvittelyn osuus käsittelyssä lisääntyisi. Halutaanko muutosta kohdistaa vain esimerkiksi perheen yhteisiin asumismenoihin, eli että lapselle tai nuorelle ei näissä tilanteissa jyvitetäisi lainkaan osuutta asumismenoista? Tämän muutoksen osalta kustannusten kasvu olisi maltillisempaa, mutta tämänkin vaihtoehdon myötä sekä etuusmenot, että Kelan toimintamenot kasvaisivat. Molemmissa vaihtoehdoissa tulisi arvioitavaksi erityisesti 18 – vuotta täyttäneiden osalta yhdenvertaisuus muiden kotona asuvien opiskelevien nuorten kanssa, joiden on maksettava elämisen kustannuksia viime kädessä opintolainalla. Oppisopimuksella opiskeleva nuori saa palkkaa, jolla voi kustantaa elinkustannuksiaan opintojen ajalta.

Yleinen asumistuki myönnetään ruokakunnalle yhteisesti ja kaikkien yli 18-vuotiaiden tulot otetaan tukea määrättäessä huomioon. Lähtökohtaisesti kaikki tulot ovat tukeen vaikuttavia tuloja, ellei tuloa ole nimenomaisesti etuoikeutettu. Etuoikeutettuja tuloja ovat yleisestä asumistuesta annetun lain mukaan esimerkiksi lapsilisät, toimeentulotuki, vammaisetuudet, erilaiset kustannusten korvaukset, sotilasavustus ja äitiysavustus. Oppisopimuskoulutuksen ajalta maksetaan normaalia palkkaa, joka on yleisessä asumistuessa huomioon otettavaa tuloa ja vaikuttaa siten perheen saamaan asumistukeen. Kuten toimeentulotuen osalta on todettu, Kelalta tulee selvittää, onko oppisopimuspalkan erottelu automaattisesti eroteltavista muusta palkkatulosta. Oppisopimuspalkkaa ei kirjata tulorekisteriin millään omalla koodillaan, vaan se kirjataan vastaavasti kuin työsuhteen perusteella maksettu palkka. Oppisopimuspalkan erottaminen muista palkkatuloista olisi siten käytännössä mahdotonta pelkästään tulorekisteritietojen perusteella, vaan erottelua varten tarvittaisiin ainakin tieto asiakkaan tai ruokakunnan jäsenen oppisopimuksesta ja oppisopimuspalkan maksajasta. Vanhempiensa luona asuvien alle 18–20 –vuotiaiden nuorten oppisopimuspalkan etuoikeuttaminen lisäisi asumistukimenoja. Menolisäyksen määrää on vaikea arvioida koska oppisopimuspalkkaa eri tulorekisterissä erotella muusta palkasta.

42. Porrastetaan oppisopimusaikainen palkkaus vastaamaan osaamisen kehittymistä

Perustelu: Yritykset palkkaisivat enemmän oppisopimusopiskelijoita, mikä ratkaisisi tehokkaasti työvoima- ja osaajapulaa.

Työehtosopimukseen, ei lainsäädäntöön liittyvä asia.

43. Kehitetään oppisopimusta - viikkotuntimäärä 25 työtunnista 20 tuntiin

Perustelu: Oppisopimuksen viikoittaisen työtuntimäärän lasku mahdollistaa osa-aikatyöntekijöiden, osa-aikaisten yrittäjien ja osatyökykyisten oppisopimuksen. Kaikki tulee saada koulutuksen, ohjauksen tai kuntoutuksen kautta töihin.

Toimeenpanijan vastuulla oleva asia, ei lainsäädäntöön liittyvä asia.

44. Vaikutetaan aktiivisesti EU:ssa paremman sääntelyn edistämiseksi sekä vältetään kansallista lisäsääntelyä

Perustelu: Suomen kannan valmistelu ja vaikuttaminen EU:ssa on aloitettava riittävän ajoissa, jotta maamme näkemykset voidaan ottaa huomioon jo aloitteiden valmisteluprosessissa, ei vasta niiden julkaisemisen jälkeen. Hallitus valmistelee EU edunvalvonnan ennakkovaikuttamista koskevan valtioneuvoston periaatepäätöksen. EU-sääntelyn implementoinnissa sitoudutaan välttämään kansallista lisäsääntelyä ja hyödyntämään sääntelyn sallimia joustoja täysimääräisesti sekä pyrkimään ratkaisuihin, jotka lisäävät suomalaisten yritysten kilpailukykyä.

Kaikki ministeriöt: Toimenpiteitä käynnissä

Ministeriön perustelut: Suomi on vaikuttanut aktiivisesti EU:n paremman sääntelyn periaatteiden vahvistamiseen ja teema on ollut Suomen ennakkovaikuttamisen keskeinen prioriteetti niin horisontaalisella tasolla kuin yksittäisissä säädösvalmistelukokonaisuuksissa. Suomen kannat heijastuvat esimerkiksi komission uusimmassa paremman sääntelyn tiedonannossa, jossa monet Suomelle tärkeät painotukset on huomioitu. Uuden EU-sääntelyn valmistelun osalta Suomi on painottanut erityisesti vaikutusarvioiden ja sidosryhmäkuulemisten merkitystä sekä sitä, että yrityksille annetaan riittävästi aikaa toimeenpanna vaatimukset. Lisäksi Suomi on johdonmukaisesti edistänyt olemassa olevan EU-sääntelyn yksinkertaistamista. Maaliskuussa 2026 Suomen hallitus teki Euroopan komissiolle konkreettisia ehdotuksia sääntelyn yksinkertaistamisesta yli 40 EU-säädöksen osalta. Kansallisessa Hallinnollisen taakan keventämisen ja norminpurun ohjausryhmässä seurataan EU-tasolla tehtävää yritysten hallinnollisen taakan keventämiseen tähtäävää työtä. Ohjausryhmässä on myös pohdittu uusia keinoja vaikuttaa tulevaan EU-tason taakkaan.

45. Sähköistetään jakeluauton digipiirturin yrityskortin hakeminen

Perustelu: Tällä hetkellä kortin hakeminen vaatii fyysistä asioimista. Verkkoasiointi vähentäisi hallinnollista taakkaa ja lisäisi tehokkuutta

LVM: Muutos ei mahdollinen

Ministeriön perustelut: Kyse ei ole vain jakeluautojen piirturien yrityskorteista vaan kaikista yrityskorteista ja niiden hakemisesta. Tällaisia kortteja myönnetään tuhansia. Traficomissa ei käydä tämän kortin takia vaan palveluntuottajalla, Ajovarma Oy:ssä. Ajovarmalla on runsaasti toimipisteitä ympäri Suomen. Käynteihin liittyy mm. tunnistautuminen. Sähköisen palveluväylän rakentaminen olisi mittava tietojärjestelmähanke, jota ei ole toistaiseksi näköpiirissä.

46. Asetetaan viranomaisen valvomaan yritysten välisiä sekä julkisomisteisten yhtiöiden maksuehtoja

Perustelu: Hallitus päätti syyskuun 2025 budjettiriihessä, että valvovan viranomaisen asettamista selvitetään. Arvion mukaan joka neljäs konkurssi johtuu siitä, että yritys joutuu odottamaan saataviaan sopimuskumppaniltaan.

OM: Toimenpiteitä käynnissä

Ministeriön perustelut: Maksuviivästykset ja pitkät maksuajat ovat vakava ongelma erityisesti pk-yrityksille, koska ne heikentävät yritysten kassavirtaa ja voivat pahimmillaan johtaa maksuvaikeuksiin tai jopa konkurssiin. Ongelma ei ole vain kansallinen, vaan maksuviivästyksiä ja pitkiä maksuaikoja käsitellään parhaillaan myös EU:ssa maksuviivästysdirektiivin

uudistamisen yhteydessä. Kansallinen maksuehtolakimme perustuu nykyiseen maksuviivästysdirektiiviin.

Suomen tavoitteena EU-neuvotteluissa on tehostaa maksuviivästyksiin puuttumista ja vahvistaa pk-yritysten asemaa, mutta samalla säilyttää riittävä sopimusvapaus tilanteissa, joissa pidempi maksuaika on aidosti perusteltu. EU-neuvotteluissa arvioidaan myös valvontaviranomaisen asettamista yhtenä keinona parantaa sääntelyn noudattamista, mutta sen hyötyjä, kustannuksia ja käytännön toteutusta on punnittava huolellisesti.

Kansallisia muutoksia ei ole perusteltua kiirehtiä ennen kuin EU:n maksuviivästysdirektiivin uudistus on valmistunut, jotta vältetään päällekkäinen sääntely sekä yrityksille aiheutuvat lisäkustannukset ja epävarmuus

47. Turvataan pk-yritysten rahoituksen saatavuus

Perustelu: Myös kansallinen sääntely vaikeuttaa pk-yritysten rahoitusta. Muutetaan Luottolaitoslain 610/2014, 10. luvun, 4 a-d § siten, että makrovakauseräpolitiikka ei sisällä päällekkäisyyksiä puskurivaateiden ja luottolaitoskohtaisten vaateiden osalta.

Tarkistetaan valtiovarainministeriön asetusta 409/2021 rahoitusjärjestelmän rakenteellisten ominaisuuksien perusteella määrättävästä lisäpääomavaatimuksesta 3§ osalta siten, että poistetaan päällekkäisyydet muiden makrovakauserävälineiden ja pankkikohtaisten vaateiden kanssa.

VM: Toimenpiteitä käynnissä

Ministeriön perustelut: Eduskunnassa tällä hetkellä käsittelyssä olevassa hallituksen esityksessä (HE 22/2026 vp) on täydennetty luottolaitoslain 10 luvun 4 b §:n säännöstä päällekkäisyydestä. Esityksessä ehdotetun mukaan rahoitusjärjestelmän rakenteellisten ominaisuuksien perusteella määrättävä lisäpääomavaatimus voidaan asettaa, jos kyseisessä pykälässä tarkoitettuja riskejä ei ole jo katettu EU:n vakavaraisuusasetuksen mukaisilla keinoilla, muilla 10 luvussa tarkoitetuilla lisäpääomavaatimuksilla tai kokonaisriskipainolattialla. Kiellon piiriin sisältyvät myös EU:n vakavaraisuusasetukseen sekä luottolaitoslain 10 lukuun perustuvat luottolaitoskohtaiset vaatimukset. Hallituksen esityksen (HE 22/2026 vp) muutosten myötä valtiovarainministeriön asetus 409/2021 tulee päivitettäväksi. Edellä kuvattu luottolaitoslain päällekkäisyyskielto velvoittaa myös asetuksen tasolla. Alustavasti arvioituna valtiovarainministeriön asetus on jo tällä hetkellä yhdenmukainen päällekkäisyyskiellon kanssa.

48. Kevennetään ja nopeutetaan pienen osakeyhtiöiden purkamista

Perustelu: Yrityksen helppo ja vaivaton purkaminen on yhtä tärkeää kuin helppo perustaminen. Voimassa olevan osakeyhtiölain mukainen purkumenettely kuulutusaikoiheen selvitystilan kautta on sekä kustannuksiltaan että hallinnollisiltaan velvoitteiltaan raskas, erityisesti pienille osakeyhtiöille.

OM: Toimenpiteitä käynnissä

Ministeriön perustelut: Oikeusministeriö asetti 18.1.2024 työryhmän valmistelemaan ehdotusta osakeyhtiötä ja osuuskuntia koskevan sääntelyn tarkistamiseksi. Työryhmän mietintö valmistui elokuussa 2025. Lausuntokierroksen jälkeen järjestettiin myös työ- ja elinkeinoministeriön yrityspaneelin jäsenille kysely 18.2.–6.3.2026 muutamista työryhmän mietinnön asiakohdista. Lisäksi työryhmän mietinnön pääkohtia on esitelty syksyllä 2025 yksittäisissä muissa sidosryhmätilaisuuksissa. Hallituksen esityksen jatkovalmistelu on pitkällä. Lainsäädäntösuunnitelman mukaan valmis hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle kevätistuntokaudella 2026 (viikolla 25).

49. Tiekartta kohti lääkkeiden kansallista arviointi- ja päätöksentekomallia vuoteen 2029 mennessä

Perustelu: Jatketaan lääkkeiden arviointi- ja käyttöönottojärjestelmän uudistamista siten, että valmistellaan tämän vaalikauden aikana tiekartta tarvittavista muutoksista, jotta vuoteen 2029 mennessä on käytössä yhden kansallisen arvioinnin ja päätöksentekijän malli.

STM: Toimenpiteitä käynnissä

Ministeriön perustelut: STM on toteuttanut selvityshankkeen [Terveystieteiden tutkimuskeskusten arvioinnin ja päätöksenteon organisointimallit-selvitys - Sosiaali- ja terveysministeriö](#), jossa on kuvattu kolme vaihtoehtoista organisointimallia, joista kahden toimijan ja yhden toimijan malleissa toteutuu myös tavoite lääkkeiden yhden kansallisen arviointitoimijan tavoitteesta. Selvityksen loppuraportti sisältää ehdotukset jatkotoimeenpanon toimiksi ja vaiheistukseksi, joita voidaan hyödyntää tiekartassa tarvittavista muutoksista. Lisäksi on jo valmisteltu alustavaa arviota mallien lainsäädännön muutostarpeista. Lääkkeiden arviointiprosessien ja -kriteereiden lähentämistä tarkastelleen työryhmän raportin ehdotuksia prosessien yhtenäistämiseksi on käynnissä ja ensivaiheen lainsäädäntömuutoksia annetaan HE 6/2026. Molemmissa selvitysten ehdotukset ovat yhtenevät sen osalta, että arviointitoiminnan kehittämisen tavoitteena olevan, että uuden lääkkeen käyttöönotto tai lääkkeen uusi käyttöaihe edellyttäisivät kansallista arviointia. Lisäksi molemmissa selvityksissä ehdotuksena on, että sekä avohoidon lääkkeiden että sairaalalääkkeiden mahdolliset hinta- ja muut hallitun käyttöönoton neuvottelut lääkeyrityksen kanssa käydään jo valmistelun aikana, jolloin käyttöönottopäätös tai korvattavuuspäätös voitaisiin tehdä todellisiin hoitokustannuksiin perustuen. Yhden arviointitoimijan-malliin siirtyminen ei ole riippuvainen erillisistä rahoituskanavista, ja voidaan toteuttaa nykyisin päätöksentekorakentein ja rahoitusvastuin. Tämän osalta jatkoselvitystä tehdään virkatyönä syksystä 2026 lähtien.

Molempien raporttien malleissa lääkkeiden rahoituksen on oletettu säilyvän kaksikanavaisena ja sen myötä raporttien malleissa päätöksenteko tapahtuu nykyiseen tapaan eri päätöksentekokelemissä. Lisäksi eri kanavien erillisen rahoituksen ja päätöksenteon säädosperusta on eri, joten yhden kansallisen päätöksentekijän malli edellyttää linjauksen rahoitusjärjestelmästä ja laajan esiselvityksen ja vaikutustenarvioinnin sekä arvion säädosmuutostarpeista, jotta yhden päätöksentekijän mallin osalta, jotta tarvittavat muutokset tämän vaalikauden aikana voidaan tiekarttaan kuvata. Avolääkkeiden rahoituksen ja järjestämisvastuun säädosperusta on sairausvakuutuslaissa sekä transparenssidirektiivissä. Sairaalalääkkeiden rahoitus ja järjestämisvastuu perustuu lakiin hyvinvointialueista sekä sote-järjestämislakiin, terveydenhuoltoalain sääntelyyn terveydenhuollon palveluvalikoimasta ja käyttöönottoa säännellään lisäksi EU hankintadirektiivin ja kansallisen hankitalainsäädännön puitteissa.

50. Selvitetään tekoälyn parempaa hyödyntämistä julkisella sektorilla työn tehostamiseksi

Perustelut: Suomessa noin 25–35 % julkisen sektorin työntekijöistä jää eläkkeelle vuosien 2025–2034 aikana.

Monilla julkisen sektorin työntekijöillä on tehtäviä, jotka sisältävät selvitystyötä, raportointia ja muuta tietotyötä. Digitalisaation ja tekoälyn kehittymisen myötä yhä suurempi osa näistä tehtävistä voidaan hoitaa kustannustehokkaasti ottamalla uudet työkalut laajempaan käyttöön.

Käynnistetään selvitystyö tekoälyn laajemmasta hyödyntämisestä julkisella sektorilla osana norminpurkua tunnistamalla ja purkamalla tarpeettomia sääntely ja menettelyesteitä työtapojen tehostamiseksi ja sitä kautta säästöjen aikaansaamiseksi.

VM: Toimenpiteitä käynnissä

Ministeriön perustelut: Valtiovarainministeriössä on ollut tällä hallituskaudella käynnissä Digiesteiden purkuhanke (VM097:00/2024). Hankkeen tavoitteena on lisätä julkisen hallinnon mahdollisuuksia edistää tuottavuutta ja palveluiden käytettävyyttä sekä kehittää tässä tarkoituksessa toimintaansa digitalisaation ja tiedon liikkuvuuden edistämiseksi.

Digiesteiden purkuhankkeeseen kytkeytyvänä lainsäädäntötoimenpiteenä valtionvarainministeriössä valmistellaan parhaillaan hallituksen esitystä digitaalisten palvelujen tarjoamisesta annetun lain (306/2019) muuttamiseksi (VM044:00/2025). Muutoksella on tarkoitus mahdollistaa nykyistä laajemmin tekoälyn hyödyntäminen hallinnon asiakkaille annettavassa neuvonnassa. Luonnos hallituksen esitykseksi oli lausunnolla 10.4.2026 asti ja sen on tarkoitus edetä eduskuntakäsittelyyn tämän vuoden aikana.

Digiesteiden purkuhankkeen yhteydessä on myös selvitetty, millaisia työkaluja ja tukirakenteita säädösvalmistelussa tarvitaan, jotta parhaiten voidaan tukea digitalisaation mahdollisuuksien ja riskien arvioimista ja ennaltaehkäistä tarpeettomia lainsäädännöstä johtuvien digitalisaation esteiden syntymistä. Tämä työ edistää osaltaan myös tekoälyn hyödyntämistä julkisessa hallinnossa. Työ on parhaillaan käynnissä; toukokuussa 2026 on järjestetty säädösvalmistelijoille suunnattuja työpajoja.

Digiesteiden purkuhankkeeseen kytkeytyvänä toimenpiteenä joulukuussa 2025 asetettiin oikeusministeriön johdolla Tekoälyn hyödyntäminen hallintomenettelyssä -hanke (OM063:00/2025). Esiselvityshankkeessa arvioidaan, millä oikeudellisilla edellytyksillä tekoälyä olisi mahdollista hyödyntää viranomaisen hallintomenettelyn eri vaiheissa. Samalla arvioidaan, tarvitaanko tekoälyn hyödyntämiseksi mahdollisesti uutta sääntelyä. Hankkeen alkuvaiheessa on toteutettu kysely, jossa tiedusteltiin viranomaisilta joko käytössä olevia tai kehitteillä olevia tekoälyn käyttötapauksia. Käyttötapausten kautta on tarkoitus arvioida, miten tekoälyä voidaan hyödyntää jo nykysääntelyn puitteissa ja minkälaisille lainsäädäntötoimenpiteille on mahdollisesti tarve jatkossa.

Toimenpiteet linkittyvät Suomen julkisen hallinnon tekoälymuutoksen päätavoitteisiin. Näiden tavoitteiden strategisiin toimenpiteisiin kuuluu Digitetöisen sääntelyn Suomi, jossa tekoälyn laaja hyödyntäminen mahdollisesta vastuullisesti, perusoikeudet turvaten ja EU-sääntely huomioiden.